

Tony Buzan

Yaratıcı Zekânın Gücü

Epsilon

Tony Buzan

YARATICI ZEKÂNIN GÜCÜ

Çeviri

Beyhan Kurt

Epsilon®

YARATICI ZEKÂNIN GÜCÜ

Yazan: Tony Buzan
Orijinal İsmi: The Power of Creative İntelligence
Yayın Yönetmeni: Meltem Erkmen
Çeviri: Beyhan Kurt
Bilgisayar Uygulama: Nergis Şannan
Montaj: Kaya Güler
Kapak Tasarım: Pınar Kazma
Film-Grafik: Ebru Grafik
Baskı: Şahinkaya Matbaası
Cilt: Güven Mücellit

3. Baskı: Şubat 2004, İstanbul

ISBN: 975 331 461-2

© Tony Buzan 2001

Türkçe Yayım Hakkı: Kesim Ajans Aracılığı ile
© Epsilon Yayıncılık Hizmetleri Tic. San. Ltd. Şti.

Yayımlayan:
Epsilon Yayıncılık Hizmetleri Tic. San. Ltd. Şti.
Osmanlı Sk. 24/4 80090 Taksim/İstanbul
Tel: 0212 252 38 21 pbx Faks: 252 47 29
İnternet adresi: www.epsilonyayinevi.com
e-mail: epsilon@epsilonyayinevi.com

Genel Dağıtım:
Yeni Çizgi Yayım Dağıtım Ltd. Şti.
Gürsel Mah. Alaybey Sk. No: 7
Kağıthane/İstanbul
Tel: 0212 220 57 70 pbx Faks: 222 61 55
İnternet adresi ve on-line alışveriş: www.yenisayfa.com

İÇİNDEKİLER

Giriş: Yaratıcılık Yolculuğuna Başlamak
BİRİNCİ BÖLÜM 7

Sihirli Sağ ve Sol Beyinleri Kullanmak
İKİNCİ BÖLÜM 19

Sonsuz Yaratıcılık
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 41

Yaratıcı Ressam: Siz
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 63

Yaratıcı Müzisyen: Siz
BEŞİNCİ BÖLÜM 93

Yaratıcı Verimlilik
ALTINCI BÖLÜM 109

Yaratıcı Esneklik ve Orijinallik
YEDİNCİ BÖLÜM 121

"İlişkilendirme Makinesi" Beyniniz
SEKİZİNCİ BÖLÜM 133

Siz ve Shakespeare: İkiniz de Şairsiniz
DOKUZUNCU BÖLÜM 143

Çocukluk
ONUNCU BÖLÜM 153

Giriş: Yaratıcılık yolculuğuna başlamak

Birinci Bölüm

Siz

Ne kadar yaratıcı olduğunuzu düşünüyorsunuz? Kendi yaratıcılığınız hakkında fikir sahibi olmak için aşağıdaki soruları yanıtlayın. Çok şaşırtıcı sonuçlarla karşılaşabilirsiniz:

1. Gündüz düşü görür müsünüz? EVET/HAYIR
2. Kendiniz, aileniz ya da arkadaşlarınız için menüler planlayıp yemek pişirir misiniz? EVET/HAYIR
3. Giysi satın alırken kendi özgün tarzınızı yaratmak için renkleri, kumaşları ve aksesuarları karıştırıp birleştirir misiniz? EVET/HAYIR
4. Farklı müzik türlerinden hoşlanır mısınız? EVET/HAYIR
5. Yaşamınızda örneğin arkadaşlarınızla geçirdiğiniz ve büyük bir keyifle hatırladığınız özel anlar, tatiller, etkinlikler, "felaketler" ya da zaferler var mı? EVET/HAYIR
6. Çocukken çok soru sorar mıydınız? EVET/HAYIR
7. Hâlâ çok soru soruyor musunuz? EVET/HAYIR
8. Bazen birtakım şeylerin karmaşıklığı veya güzelliği sizi meraklandırıyor mu? Bunların nasıl çalıştığını,

nasıl yapıldığını, yaşamınıza nasıl girdiğini bilmek istiyor musunuz? EVET/HAYIR

9. Cinsel fantezileriniz var mı? EVET/HAYIR
10. Evinizde, kendi kendinize okuyacağınıza dair söz verdiğiniz ama henüz bir türlü vakit bulamadığınız gazeteler, dergiler ya da kitaplar var mı? EVET/HAYIR
11. Yaşamınızda, kendi kendinize yapacağınıza ya da gerçekleştireceğinize dair söz verdiğiniz, ancak henüz başlayamadığınız başka şeyler var mı? EVET/HAYIR
12. Müzik, spor ya da sanat dallarında elde edilen üstün başarılar sizi etkiliyor veya harekete geçiriyor mu? EVET/HAYIR
13. Sihirli bir değneğiniz olsaydı:
    - Zinde, esnek, yetenekli, pek çok başarı kazanmış bir dansçı olmak ister miydiniz? EVET / HAYIR
    - En sevdiğiniz şarkıcının sesine sahip olmak ve hem kendinizi tatmin edecek hem de başkalarına keyif verecek şekilde şarkı söylemek ister miydiniz? EVET/HAYIR
    - Michelangelo'nun öğrencisi olabilecek kadar yetenekli bir sanatçı olmak; manzara resimlerin, portreler ya da birbirinden güzel heykeller yapabilmek ister miydiniz? EVET/HAYIR
    - Çok iyi bir masalcı olmak, insanları anlattığınız masal ve öykülerle keyiflendirmek, birbirinden güzel esprilerinizle kahkahalarla güldürmek ister miydiniz? EVET/HAYIR
14. Siz yaşıyor musunuz? EVET/HAYIR

Eğer soruların yarısından çoğuna EVET yanıtını verdiyseniz, siz kelimenin tam anlamıyla Yaratıcı birisiniz.

Bu kitaptaki yolculuğunuz sırasında ne kadar yaratıcı olduğunuz ortaya çıkacak. Önce isterseniz size belki biraz garip gelecek olan şu iki soru üzerinde duralım.

- **Evinizde, kendi kendinize okuyacağınıza dair söz verdiğiniz ama henüz bir türlü vakit bulamadığınız gazeteler, dergiler ya da kitaplar var mı?**
  İnsanların %95'inden fazlası bu soruya EVET cevabını verdi. Bunun, erteleme konusunda çok iyi oldukları anlamına geldiğini düşündüler! Gerçekten de öyleler; ama aynı zamanda çok yaratıcılar! Düşünsenize. Haftalardır, aylardır ya da yıllardır her gün beyinleri, henüz okumaya başlamamış oldukları şeyler için en fantastik bahaneleri yaratıyor. Yaratıcılıklarının bir şeyi yapmamaya yönlendirilmiş olmasının önemi yok. Bu, ne olursa olsun, olağanüstü bir yaratıcılık ve öylesine sınırsız bir güç kaynağı ki bütün bir ömür boyu sürebiliyor.

Bu da şu soruyu ortaya çıkarıyor:

- Siz yaşıyor **musunuz?**
  Bu sorunun cevabı çok açık görünebilir; ama soru içinde derin ve anlamlı bir gerçeği barındırıyor. Hayatınız boyunca her gün, muhteşem beyniniz on binlerce düşünce, eylem ya da çözüm yaratmak zorunda. Aksi halde bu dünyayı terk etmek durumunda kalırdınız. Yaşadığınıza göre, kesinlikle yaratıcısınız demektir.

Sahip olduğunuz büyük Yaratıcı Zekâ'yı ortaya çıkarmak ve artırmak için bunun nasıl işlediğini ve nasıl geliştirileceğini anlamak gerekir. Elinizdeki kitap size bunu gösterecek.

Yaratıcı zekâ nedir?

Yaratıcı Zekâ; yeni fikirler geliştirme, sorunları orijinal yollarla çözme ve hayal gücü, davranışlar ve verimlilik açısından başkalarından üstün olma yeteneğidir.

Yaratıcı Zekâ çeşitli faktörleri içerir. Bunların hepsi öğretilebilir ve geliştirilebilir; böylece yaratıcılık artırılabilir. *Yaratıcı Zekânın Gücü*, size bu faktörleri tanıtmayı ve bunların nasıl geliştirilip genişletilebileceğini göstermeyi amaçlamaktadır. Söz konusu faktörler şunları içermektedir:

1. **Sol/Sağ Beyin:** Beynin sol ve sağ bölümlerinin farklı becerilerini birlikte kullanma yeteneği.
2. **Not Alma/Zihin Haritası:** Düşünceleri kafadan çıkarıp kâğıda dökerek gözle görülür hale getirme yeteneği; böylece bunlar daha iyi incelenebilir.
3. **Akıcılık:** Yeni fikirleri ifade etme hızı. Akıcılık, yaratıcı verimliliğin ölçüsüdür.
4. **Esneklik:** Farklı türde fikirler geliştirme ve çok çeşitli stratejiler kullanarak bir yaklaşımdan diğerine kayma yeteneği, yaratıcı esnekliğinizi oluşturur. Esneklik, bir şeyleri farklı açılardan görme, olayları bakış açılarına göre değerlendirme, eski kavramları alıp bunları yeniden düzenleme ve daha önceden var olan fikirleri ters yüz etme yeteneğini içe-

rir. Aynı zamanda yeni fikirler yaratırken bütün duyuları kullanma yeteneğini içermektedir.

5. **Orijinallik:** Orijinallik; Yaratıcı Zekâ'nın ve yaratıcı düşünmenin olmazsa olmazlarından biridir. Sadece size ait –alışılmadık, özgün, eksantrik- fikirler üretme yeteneğini ifade eder.

6. **Fikirleri genişletmek:** İyi bir yaratıcı düşünür temel bir fikri alır ve bunu her yönden geliştirir, genişletir, işler. Orijinal düşünce bambaşka bir hale gelir.

7. **İlişkilendirme:** Yaratıcı düşünür, insan beyninin dev bir "İlişkilendirme Makinesi" olduğu gerçeğini esas alır. İlişkilendirme Makinesi'nin nasıl çalıştığı konusunda sezgisel birtakım bilgilere sahip olan yaratıcı düşünürler (bu kitabı okuduktan sonra çok daha net bilgilere sahip olacaklar) yaratıcılıklarını her yönden geliştirmek için bu sonsuz kaynağı kullanabilirler.

Yaratıcı Zekâ'nın gücüne genel bir bakış

Yaratıcı Zekânın Gücü; sizi Büyük Yaratıcılık Turu'na çıkarmak, yolculuğun her aşamasında Yaratıcı Düşüncenizin gücünü nasıl artırabileceğinizi göstermek üzere tasarlandı. Kitapta çeşitli örneklere yer verildi. Her bölümde yer alan egzersizler, o bölümde hedeflenen Yaratıcı Zekâ beceri alanını geliştirirken (beynin sürekli genişleyen ve iç bağlantılar kuran bir İlişkilendirme Makinesi olması sayesinde), diğer Yaratıcı Zekâ beceri alanlarının zihinsel kaslarını da geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Bölümlerde aynı zamanda Yaratıcı Zekânızı geliştirmek için Zihin Haritaları'nı nasıl kullanacağınız açıklanmakta ve yaratıcılığı artıran düşünme araçlarına örnekler verilmektedir. Bunun yanı sıra sizin yaratıcılığınızı artırmak için Yaratıcılık ilkelerini kullanan diyagramlar ve illüstrasyonlar da kitapta yer almaktadır.

Kitabın geri kalan bölümü şunlardan oluşmaktadır.

İkinci Bölüm:
Sihirli Sol ve Sağ Beyinleri Kullanmak

Bu bölümde sizi Yaratıcılık konusunda elli yıllık bir yolculuğa çıkaracağım. Birlikte son elli yıldır bu konuda yapılan araştırmalara göz atacağız. Yaratıcı Zekâ'nın doğası konusunda yeni görüşleri keşfedecek, kendi yaratıcı düşüncenizi geliştirirken bu görüşlerden nasıl yararlanacağınızı öğreneceksiniz.

Üçüncü Bölüm:
Sonsuz Yaratıcılık – Zihin Haritaları

Bu bölüm en önemli Yaratıcı düşünce aracını, Zihin Haritası'nı anlatıyor. Size bu önemli aracı nasıl kullanacağınızı göstereceğim.

Dördüncü Bölüm:
Yaratıcı Ressam: Siz!

Kim demiş siz resim yapamazsınız diye? Bal gibi yaparsınız!

Bu bölümde insanların %99'undan fazlasının resim yapamadığını iddia etmesinin ve bu yanılgıya düşmesinin

nedenlerini keşfedeceğiz. Daha sonra size iki önemli resim öğretmeninden söz edeceğim: Leonardo Da Vinci ve Michelangelo. İkisi de içinizdeki ressamı ortaya çıkarmanızı sağlayacak, kendilerine özgü, basit ve başarılı yaratıcılık yöntemlerini kullandılar. Bu bölümü okuduğunuzda aynı zamanda şimdiye dek farkına bile varmadığınız milyonlarca sanat eseri yaratmış olduğunuz keşfedeceksiniz!

Beşinci Bölüm:
Yaratıcı Müzisyen: Siz!

İnsanlar, resimde olduğu gibi müzikte de yeteneksiz olduklarını iddia ederler. %99'undan fazlası, asla şarkı söyleyemeyeceğine ikna olmuş durumdadır. Ve bu kesinlikle doğru değildir.

Beşinci Bölüm'de size bu tür yanlış inançların neden var olduğunu, bunların üstesinden nasıl gelebileceğinizi ve içinizdeki doğuştan yaratıcı müzisyeni nasıl ortaya çıkarabileceğinizi anlatacağım. Aslında hayatınız boyunca güzel şarkı söylediğinizi ve kuşlardan almanız gereken son derece teşvik edici dersler olduğunu fark edeceksiniz.

Altıncı Bölüm:
Yaratıcı Verimlilik –Hacim ve Hızın Gücü

Yaratıcı verimlilik –belirli bir zamanda ortaya koyabildiğiniz fikirlerin sayısı ya da akıcılığı- Yaratıcı Zekâ konusunda önemli bir faktördür. Bu bölümde, büyük yaratıcılık dahilerinin kullandığı yöntemleri kullanarak kendi verimliliğinizi nasıl artırabileceğinizi göreceksiniz.

Yedinci Bölüm:
Yaratıcı Esneklik ve Orijinallik

İnsanların yaratıcılık konusunda geri kalmalarının temel nedeni, kendilerine tek bir açıdan düşünmenin öğretilmesidir. Bu, kendilerini ortaya koymalarını zorlaştırır. Bu bölümde size olaylara "yepyeni" gözlerle ve farklı açılardan bakma tekniklerini göstereceğim. Bunlar; büyük yaratıcı dahilerin dünyayı sarsan fikirlerini ileri sürmelerini sağlayan teknikler.

Yaratıcı dahiler özgündürler. Bu özgünlük, yaratıcı düşünmenin temel taşlarından biridir. Ben de size aslında düşündüğünüzden çok daha özgün olduğunuzu göstereceğim ve orijinalliğinizi herkesin hoşuna gidecek şekilde nasıl geliştirebileceğinizi anlatacağım.

Sekizinci Bölüm:
Beyniniz –Büyük "İlişkilendirme Makinesi"
–Kapsamlı ve Işık Yayan Düşünme

Yaratıcı Zekâ'nın temelini farklı düşünce ve fikirler arasında ilişki kurma yeteneği oluşturur. Ortalama bir insan mümkün olandan daha az ilişkilendirme yapar. Bu bölümde sizinle çok güzel bir ilişkilendirme oyunu oynayacağız. Oyun ilerledikçe, kendi ilişkilendirme gücünüzü geliştirmenin yollarını öğreneceksiniz. Kendi beyninizin bağlantı kurma yeteneği konusunda şaşırtıcı şeyler keşfedeceksiniz.

Dokuzuncu Bölüm:
Siz Ve Shakespeare –İkiniz de şairsiniz!

Çoğu kişi için "şiir", tıpkı resim ve müzik gibi, yalnızca

ayrıcalıklı bazı bireylere bahşedilen birtakım yeteneklerin gerekli olduğu "özel bir sanat"tır. Bu, romantik ve yanlış bir inançtır. Siz bir şairsiniz!

Dokuzuncu Bölüm'de şair ruhunuzu ortaya çıkarmanıza yardımcı olacağım ve size şimdiye kadar aldığınız dersleri kendi şiirinizi üretmek için nasıl uygulayabileceğinizi göstereceğim.

Onuncu Bölüm:
Çocukluk

Neden çocuklar çok iyi ve hızlı öğrenirler? Neden çocukların yetişkinlerden daha yaratıcı oldukları düşünülür? Neden büyük ressamların çoğu (örneğin Picasso) çocukluktaki yaratıcılığına geri dönmeye çalışmaktadır?

Bu bölümde bütün bu sorulara cevap vereceğim ve içinizdeki çocuğu ve yaratıcı dahiyi nasıl yeniden keşfedeceğinizi göstereceğim.

* * *

Yaratıcı Zekâ'nın gücünü okurken özel bir rehberiniz daha olacak. Leonardo Da Vinci: Geçen binyılın en büyük Yaratıcı Dahisi!

İkinci Bölüm

Bu bölümde size sol ve sağ beyinleriniz konusunda bilgi verilmekte ve Yaratıcı Gücünüzü artırmak için bu iki bölümü nasıl birleştireceğiniz anlatılmaktadır.

Bu bölümde elli yıllık bir yolculuğa çıkacağız ve beyin konusunda yapılan araştırmaları inceleyeceğiz. Yolculuk Kaliforniya'da Profesör Roger Sperry'nin laboratuvarında başlıyor. İlk olarak Sperry'ye 1981 yılında Nobel ödülü kazandıran ve sizin tarafınızdan açığa çıkarılmayı bekleyen gizli yaratıcı kapasitenizin farkına varmanızı sağlayacak olan araştırmadan söz edeceğiz.

Profesör Sperry 1950'Lerde ve 60'larda beyin dalgası fonksiyonunu inceliyordu. Sperry ve arkadaşları farklı düşünme tekniklerini ve bunların beyin dalgaları üzerindeki etkilerini keşfetmek için, gönüllülerden birtakım zihinsel görevleri yerine getirmelerini istediler. Akıldan toplama çıkarma yapmak, şiir okumak, ezberden bir şeyler okumak,

farklı renklere bakmak, küpler çizmek, mantık problemlerini analiz etmek ve hayal kurmak gibi.

Sperry farklı etkinliklerde farklı beyin dalgalarının söz konusu olduğunu tahmin ediyordu. Haklıydı da. Ancak tahmin edemediği bir şey vardı (bu bulgu insan beyninin potansiyeli ve yaratıcı düşünme yeteneği konusundaki düşüncelerimizi sonsuza dek değiştirdi); beyin faaliyetlerini

sol beyin (sol korteks) faaliyetleri ve sağ beyin (sağ kortex) faaliyetleri olarak ayırıyordu. Bu araştırma sol/sağ beyin araştırması olarak bilinir.

İşbölümü şöyleydi:

Sol beyin	Sağ beyin
Sözcükler	Ritim
Mantık	Uzaysal farkındalık
Sayılar	Boyut
Ardışıklık	Hayal gücü
Doğrusallık	Hayal kurma
Analiz	Renk
Listeler	Holistik bilinç

Sperry aynı zamanda sağ beyin etkinken sol beynin bir tür dinlenme durumuna çekildiğini de keşfetti. Benzer şekilde sol beyin etkinken sağ beyin gevşiyor ve duruluyordu.

Bu arada bir sürpriz de yaşandı. Temel fiziksel, psikolojik ve potansiyel seviyede, herkesin geniş bir entelektüel, düşünsel ve yaratıcı beceri dağılımına sahip olduğu ve bunun ancak bir bölümünü kullandığı ortaya çıktı.

1970'lerde bu sonuçlar, açığa çıkmayan potansiyelin doğası konusunda çok sayıda başka araştırmanın ve incelemenin yapılmasını sağladı.

Benim de katıldığım araştırmalardan birinde insanlara kendi yetenekleri konusunda ne düşündükleri soruldu ve alınan yanıtlar bu kişilerin gerçek beyin dalgası ölçümlü kapasiteleriyle karşılaştırıldı.

İşte size kendinizi denemeniz için bir anket:

Kişisel Sol/Sağ Beyin Kontrolü

Faizin anaparaya oranını ya da bahçenizin alanının evinizin toplam alanına oranını hızlı ve doğru bir şekilde hesaplamanızın kesinlikle olanaksız olduğunu mu düşünüyorsunuz? EVET/HAYIR

Gerçeğe uygun portreler çizmenizin, manzara resimleri yapmanızın, boyut ve perspektifi dikkate almanızın, resim tarihini anlamanızın, gerçekçi ve soyut heykeller yapmanızın olanaksız olduğunu mu düşünüyorsunuz? EVET/HAYIR

Beste yapmanızın, birkaç nota duyduğunuzda bu parçanın bestecisini tahmin etmenizin, müziğe uygun dans etmenizin, detone olmadan şarkı söylemenizin olanaksız olduğunu mu düşünüyorsunuz? EVET/HAYIR

Bu ankete katılan kişilerin %90'ından fazlasının üç önemli alanda, sayısal, sanatsal ve müzikal beceriler alanında başarı kazanmanın kendisi için kesinlikle olanaksız olduğunu söylediğini bilmek sizi rahatlatır belki.

Hepsinin yanıldığını bilmek de umarım sizi memnun eder ve yüreklendirir!

Yapılan önemli araştırmalar, zayıf olduğunu iddia ettikleri alanlarda iyi öğretmenler tarafından eğitilen kişilerin bu alanlarda birdenbire çok daha güçlü duruma geldiklerini göstermiştir. Bu, uzun süre kullanılmayan kasların zayıflamasına benzemektedir. Bu kaslar bir süre kullanılınca güçlerini yeniden kazanırlar.

Hepsi bu kadar değil: İnsanların daha önce zayıf oldukları alanda güçlenmelerinin yanı sıra, bir başka ilginç bulgu daha ortaya çıkmıştır. Yeni "zihinsel kasın" yerini bulmasıyla, diğer "zihinsel kaslar" da performanslarını artırmaya başlamaktadırlar.

Bu nedenle, örneğin betimleme ve resim konusunda zayıf olan insanlar bu alanlarda yetkin olacak şekilde eğitildiklerinde kelimeler konusunda ustalaşmaya, sayılarla daha iyi oynamaya ve daha yaratıcı olmaya da başlarlar. Benzer şekilde, sayısal beceriler konusunda zayıf olan kişiler bu alanda güçlenecek şekilde eğitildiklerinde, hayal güçleri ve müzikal yetenekleri de gelişmektedir.

Beynin sol ve sağ taraflarının birbiriyle sohbet ettiğini söylemek mümkündür. Sol beyin bilgileri alır ve sağ beyne yollar. Sağ beyin bu bilgileri kendine göre işler ve sol beyne geri gönderir. Bu böyle devam eder. Bu süreç sayesinde beyin sinerjik bilgileri biriktirir ve farklı unsurları kullanarak bunları entelektüel ve yaratıcı gücüne ekler.

1980'lerin sonunda sol ve sağ beyin paradigması bütün dünyada tanınmaya başladı. Bu olağanüstü keşif konusunda kitaplar yazıldı.

Sonra da zorluklar ortaya çıktı.

Bir numaralı sorun

Sol beyin faaliyetlerinin genellikle "entelektüel", "akademik" ya da "mesleki" faaliyetler, sağ beyin faaliyetlerinin de "sanatsal", "yaratıcı" ve "duygusal" faaliyetler olarak adlandırıldığını duymuşsunuzdur.

Eğer bu araştırma doğruysa ve beynimizin her iki tarafını kullandığımızda toplam zekâ ve yaratıcılık artıyorsa, o zaman büyük yaratıcı dahiler aynı zihinsel süreçten geçiyorlar ve bütün beyinlerini kullanıyorlardı. Ama eğer yukarıdaki sağ ve sol beyin faaliyetleri etiketlemesi doğruysa, Isaac Newton ve Albert Einstein gibi akademisyenler ve entelektüellerin sol beyinli; Beethoven ve Michelangelo gibi müzisyen ve ressamların sağ beyinli olmaları gerekmektedir. Başka bir deyişle bu ünlüler beyinlerini tam anlamıyla kullanamamışlardır.

Giderek artan bu çekişmeye kesin olarak ışık tutabilmek için mutlaka daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir. Ben ve benim gibi meraklı bireyler büyük yaratıcı dahiler konusunda veri toplamaya ve bunları sol/sağ beyin modeliyle ilişkilendirmeye başladık.

Neler bulduk dersiniz? "Sol beyinli" Einstein konusunda şunları keşfettik:

Tarihten Örnek: Albert Einstein

Albert Einstein yirminci yüzyılın en büyük yaratıcı dahisi kabul edilmektedir. Aslında kendisi yoksul bir öğrenciydi, hayal kurmayı ders çalışmaya tercih ederdi; sonunda "huzuru bozduğu" gerekçesiyle okuldan atıldı.

Gençken, matematiğin ve fiziğin yaratıcı yönü

ona ilham verdi. Bu arada Michelangelo'nun çalışmalarından etkilendi ve bu çalışmaları derinlemesine incelemeye başladı. İlgi alanları onu hayal gücünü zorlamaya teşvik etti. Sonunda, bugün çok ünlü olan "Yaratıcı Zekâ Oyunları"nı geliştirdi. Burada kendine karmaşık bir soru soruyor, sonra hayal gücünü özgür bırakıyordu.

En ünlü Yaratıcı Zekâ Oyunları'ndan birinde, Einstein güneşin yüzeyinde olduğunu, güneş ışınlarından birini kaptığını, hemen oradan uzaklaşıp uzayın derinliklerine doğru yolculuk ettiğini hayal ediyordu.

Yolculuğu sona erdiğinde, büyük bir şaşkınlıkla, başladığı yerde olduğunu fark ediyordu. Bu mantıken olanaksızdı; insan sonsuza dek aynı çizgide dümdüz ilerleyip başladığı yere varamazdı!

Einstein bu nedenle güneşin başka bir tarafından hayali bir güneş ışını alıp yola çıktı ve evrenin derinliklerine doğru dümdüz ilerledi. Bir kez daha başladığı yerde vardığını gördü.

Yavaş yavaş gerçeği anladı; hayal gücü ona mantığından daha fazla doğruları söylüyordu. İnsan sonsuza dek aynı çizgide dümdüz ilerleyip sü-

rekli başladığı yere varıyorsa, "sonsuz" en azından iki şey olmalıydı: Bir şekilde kıvrımlıydı ve bir sınıra sahipti.

Enstein en sağlam görüşlerinden birine işte böyle vardı: Evrenimiz kıvrımlı ve sonlu bir evrendir. Einstein bu müthiş keşfi sadece sol beynini kullanarak gerçekleştirmedi. Sayı, sözcük, düzen, mantık ve analiz konusundaki bilgilerini geniş hayal gücüyle, uzaysal farkındalığıyla ve resmi bir bütün olarak görme yeteneğiyle birleştirdi.

Onun bu görüşü, beynin iki tarafının kusursuz bir birleşimi ve sohbetiydi. Bu, bütün beynin yaratıcı kavrayışına mükemmel bir örnekti.

Aynı durum sağ beyinli yaratıcı dahiler için de geçerlidir. Örneğin Ludwig van Beethoven'ı ele alalım.

Tarihten Örnek: Ludwig Van Beethoven

Beethoven kavgacı, sorgulayan, tutkulu kişiliğiyle, özgürlüğe düşkünlüğüyle, her türlü zorbalığa ve sansüre karşı oluşuyla, ve sanatsal ifadelerin özgür olması için verdiği kıyasıya mücadeleyle tanınır. Genel olarak dehanın asi modelinin mükemmel bir örneği kabul edilir.

Bütün bunlar doğrudur ve sağ beyinli yaratıcı dehanın geleneksel yorumuna uymaktadır. Ancak birçok kişinin dikkatinden kaçan şey, Beethoven'ın, diğer birçok müzisyen gibi, aynı zamanda inanılmaz bir şekilde sol beyinli oluşudur!

Müziğin doğasını düşünün. Sırayla dizeler halinde yazılır; kendi mantığını takip eder ve temelinde sayılar vardır. Müzik genellikle matematiğin en saf formu olarak kabul edilir ve ilginç bir şekilde birçok büyük matematikçinin en büyük hobisi müziktir; bunun tersi de geçerlidir.

Beethoven geniş bir hayal gücüne ve inanılmaz bir ritim duygusuna sahip olmasının yanı sıra çok da dikkatliydi. Müzikal metronomun kullanılmasına öncülük eden kişi Beethoven'dır. Kendisi bunun büyük bir nimet olduğunu, böylece gelecekte her müzisyenin ve orkestra şefinin müzikte doğru ritmi tutturabileceğini, doğru vurguları yapabileceğini ve doğru matematiksel tempoya uyum sağlayabileceğini söylemiştir!

Tıpkı Einstein gibi Beethoven da ne sol ne de sağ beyinliydi. O da bütün beynini tam anlamıyla ve yaratıcı bir şekilde kullanıyordu.

Büyük yaratıcı dahiler üzerine yaptığım araştırmalar hepsinin "bütün beynini" kullandığını gösterdi. Beyinlerinin bütün becerilerini kullanıyorlardı ve bir beceri diğerlerini tamamlayıp destekliyordu.

Bu bulgular ikinci büyük soruna da ışık tuttu.

İki numaralı sorun

İkinci sorun oldukça büyüktü. Sol beyin "entelektüel" faaliyetleri "erkek" faaliyetler olarak kabul ediliyor; sağ beyin "yaratıcı" ve "duygusal" faaliyetleri de "dişi" faaliyetler olarak görülüyordu. Bu kesinlikle ve tehlikeli bir şekilde yanlıştı!

Bu yakıştırmalar eski zamanlardan kalma şu inançları sürdürüyor ve doğruluyordu:

- Eğitim ve entelektüellik sadece sözcükleri, sayıları ve mantığı içerir. Hayal gücünü, rengi, ritmi kapsamaz.
- İşyeri katı bir düzenin olması gereken yerdir.
- Erkekler duyguları, hayal gücü ya da "rengi" olmayan, mantıklı, rasyonel bireylerdir.
- Kadınlar durmadan hayal kuran, mantıksız bireylerdir.
- Duygunun birleştirici bir mantığı yoktur.
- Yaratıcılık ve sanat "doğru dürüst" uğraşlar değildir; arkalarında rasyonalite ya da bilim yoktur.

Bugün ne yazık ki hâlâ yaygın olan ve *Yaratıcı Zekâ'nın Gücü'nün* yok etmeyi amaçladığı bu yanlış görüşlerin yarattığı trajedi beynin doğruları görmesini engellemekte ve keyfi, deneyimi, varoluşu azaltmaktadır.

Ne yazık ki bu yanlış görüşleri ortaya atan ve savunan kişiler özellikle eğitim alanına hâkimdir. Eğitimin sol be-

yinli olmak zorunda olduğunu varsaydığımız için, enerjik, geniş bir hayal gücüne sahip, renkli, meraklı, hayal kuran çocuklara yaramaz, düzeni bozan, hiperaktif, ağır ve geri etiketlerini yapıştırıyoruz. Aslında bunun yerine onları geleceğin potansiyel yaratıcı dahileri olarak görmemiz ve yeteneklerini keşfetmeye başlamamız gerekir!

Benzer şekilde birçok işletme de sol beyin meselesine takılmıştır ve sonuç olarak sadece sol beynin işe yönelik faaliyetlerinin hayal gücüyle ve yaratıcılıkla birleşmesinden doğan sinerjiyi değil, aynı zamanda saygınlığı ve başarıyı da ortadan kaldırmaktadır.

Sanatçının global imajını düşünün. Araştırmalar, çoğu kişinin sanatçıları düzensiz, dağınık, pasakh, mantığı ve belleği zayıf, yapısal ve organizasyonel becerilerden uzak insanlar olarak gördüğünü göstermiştir.

Dünyada sanat eğitimi gören milyonlarca öğrenci, sanatçıların bu "imajını" yıkmaya çalışmaktadır. Bu çok acı. Sonuç olarak sözcükleri, sayıları, mantığı, düzeni ve yapıyı reddetmekte ve sadece zihinlerinden geçen imgeler yaratmaktadırlar.

21. yüzyılda sol / sağ beyin düşüncesi

Beyin Yüzyılı başlarken, hepimiz yaratıcı beynin bütün beyin olduğunu keşfediyoruz. Dahası, daha önceki etiketlendirme hatalarımızın bizi yaratıcı potansiyelimizin düşündüğümüzden de büyük olduğunu görmeye götürdüğünü fark ediyoruz.

Basit bir soru ve karşılaştırma her şeyi daha da netleştirecek.

Eğer beynin becerilerinin yalnızca yarısını kullanıyorsak, hangi verimlilik yüzdesinde faaliyet gösteriyoruz?

Hemen verilecek cevap %50 olacaktır. Bu da bizim kendimizi ahmak durumuna düşürdüğümüzü gösteriyor. Ama bu bile abartılı bir tahmin. Bir örnek verelim.

Size, koşarken verimliliğinizi ölçmek istediğimi söyledim ve Birinci Deneme'de kollarınız ve bacaklarınız da dahil olmak üzere bedeninizin yüzde 100'ünü kullanmanıza izin verdim diyelim. Eğer koşu tarzınızı videoya kaydetseydim, sonra da mekanik verimliliğiniz için bunu inceleseydim ne yapacağınızı düşünün. Çoğumuz muhteşem sonuçlar elde ederdik.

İkinci Deneme'de sadece potansiyelinizin %50'sini kullanmanıza izin verdiğimi, sağ elinizle ayağınızı arkanızda bağladığımı düşünün. Nasıl koşardınız? İki saniye içinde yüzüstü yere kapaklanmaz mıydınız? Verimlilik mi? Sıfırın altında.

Neden? Çünkü organlarımız birlikte çalışmak üzere yapılmış. Bunu yaptıklarında birbirlerinin verimliliklerini kat kat artırıyorlar.

Beyniniz için de aynı şey geçerli. Beyninizin sadece bir tarafının becerilerini kullanırsanız, yaratıcılığınız ulaşabileceği seviyenin çok gerisinde kalır. İki tarafın da becerilerini kullanırsanız, yaratıcı potansiyeliniz sonsuz hale gelir.

Aşağıdaki Yaratıcılık Çalışması'nda ve diğer bölümlerde bu sonsuz yaratıcı potansiyeli ortaya çıkarmanın yöntemlerini keşfedeceğiz.

Yaratıcılık Çalışması

1. Yaşamınızı İncelerken
Bütün Beyin Becerilerini Kullanın

Normalde kaç tane sol beyin becerinizi kullanıp beslediğinizi kontrol edin. Sonra aynı şeyi sağ beyin becerileri için de yapın. Göz ardı ettiğiniz sağ ve sol beyin bölümleri üzerinde durun ve hemen bunları güçlendirmek için çalışmalara başlayın.

2. Eğitim

Eğer çocuklarınız varsa, bütün beyinle düşünmeyi onların okul, sosyal ve ev yaşantılarında uygulamaya geçirin. Çocuklarınızın dengeli bir eğitim görmelerini sağlamaya çalışın; böylece çok daha yaratıcı ve dolu dolu bir yaşam sürebilirler.

Bununla kalmayın; aynı ilkeyi kendi yaşantınızda da uygulayın. Böylece siz de daha yaratıcı ve dolu dolu bir yaşama kavuşabilirsiniz.

3. Molalar Verin

Şaşırtıcı bir şekilde, bütün beyinle düşünme, eğer tam anlamıyla yaratıcı olacaksanız düzenli molalar vermenizi gerektirmektedir.

Düşünün: Hayal gücünüzün patlama yaşadığı, sorunlara çözümler bulduğunuz, büyük fanteziler yaratıp hayaller kurduğunuz zamanları nerelerde yaşıyorsunuz? İnsanların büyük bölümü şu yanıtları verdi:

- banyoda
- duşta

- şehir dışında yürürken
- uyumadan önce
- uyurken
- yürüyüşte
- müzik dinlerken
- uzun yolda araba kullanırken
- koşarken
- yüzerken
- kumsalda uzanırken
- tembellik yaparken

Böyle zamanlarda bedeniniz ve zihniniz ne durumda oluyor? Gevşek ve sakin.

Bu dinlenme dönemlerinde bedenin her iki tarafı birbiriyle iletişimde bulunur ve sohbet eder. Yaratıcılığınızın büyük bir bölümünün kendini ifade etmesine de olanak tanınır.

Eğer siz bu molalara bilinçli bir şekilde ara vermiyorsanız, beyniniz sizin yerinize karar verecektir. "Çok çalışan" (ama akıllı çalışmayan) birçok kişi yıllar geçtikçe stresinin arttığını ve konsantrasyonunun dağılmaya başladığını söylemektedir. Bu aslında iyi bir şeydir; çünkü sağ beyin dengesiz bir durumu dengeli hale getirmek için birazcık hayal gücüne ve fanteziye fırsat tanımaktadır.

Eğer siz de aynı durumdaysanız ve sol beynin baskın olduğu yaşam biçiminizi sürdürmekte ısrar ediyorsanız, beyniniz sizi başka molalar vermeye zorlayacaktır. Konsantrasyon kaybından mini çöküşlere kadar farklı durumlar söz konusu olabilir, siz huysuz ve öfkeli biri haline gelebilirsiniz. Tek tedavi yolu dinlenip gevşemektir!

Bunu bilinçli yapın. Beyninize ve kendinize mola verdirin. Yaratıcı Zekâ'nız buna bayılacaktır.

4. Uzun Yürüyüşlere Çıkın

Romalıların solvitas perambulum diye özel bir deyimi vardı; bu kabaca "yürürken çözün" şeklinde çevrilebilir. Romalılar açıkça olmasa da şunu keşfetmişlerdir: Beyninizi özellikle şehir dışında yürüyüşe çıkardığınızda, kollarınızın ve bacaklarınızın istikrarlı ritmi, daha güçlü atmaya başlayan kalbinizin ritmi, beyne giden kanda artan oksijen miktarı ve yürürken gözlerinize, kulaklarınıza ve diğer duyularınıza çekilen ziyafet; hepsi yaratıcı düşünmenize ve problem çözmenize katkıda bulunacaktır.

Eğer yaratıcılık gerektiren bir göreviniz ya da sorununuz varsa yürüyüşe çıkın! İşe yarayacaktır!

5. Günlük Yaşamınızda Yaratıcı Olun

Aşağıdaki boşluklara günlük yaşamınızda yaratıcı olduğunu ve yaratıcı olmadığını düşündüğünüz alanları yazın. Bitirdiğinizde, yazdıklarınızı okuyun.

Yaratıcı	Yaratıcı değil

Yukarıdaki egzersize verilecek ideal cevap, günlük yaşamınızın bütün yönlerinin yaratıcı olduğu ve bunların sol ve sağ beyin becerilerinin kullanımıyla daha da geliştirilebileceğidir. Aşağıdaki günlük faaliyetleri değerlendirin. Bunların hepsi Yaratıcılık ile ilgilidir.

- yemek pişirme
- dekorasyon
- ev işleri
- fotoğrafçılık
- bahçe işleri
- yön bulma ve harita okuma
- marangozluk
- çiçek düzenleme
- özel olaylar/giderler için bütçe oluşturma
- ilişkiler
- hediye paketleme
- mektup ve mesaj yazma
- masa kurma
- ev bitkileri düzenleme
- evcil hayvan besleme ve eğitme
- tatil ve özel olaylar planlama
- toplantılar planlama
- futbol oynama ya da başka bir spor salıyla uğraşma

Bu faaliyetlerin her biri, sol ve sağ beyin becerilerinin eklenmesiyle daha ilginç ve yaratıcı hale getirilebilir.

Bu yaratıcı arenada, küçük şeyler çok şey ifade edebilir. Bir kumsaldan deniz kabuğu ve taş toplamak, bunları evde sergilemek, gereksiz kumaş parçalarından yama işi yorgan-

lar yapmak, yemek masasmı herkesin tabağma birer çiçek koyarak, deniz kabuklarını da tuzluk ve biberlik olarak kullanarak süslemek, her gün işe farklı bir yoldan gitmek... Bunlarm hepsi çok az çaba gerektiren, ancak yaşamınızm yaratıcı bölümüne büyük katkılarda bulunabilecek şeylerdir.

Tatiller, özel günler ve kutlamalar Yaratıcı Zekâ'nızı ortaya koymak için eşsiz fırsatlardır. Süslemelerle, görsel güzellikle ve görsel mizahla her şeyi Yaratıcı Bir Şölen'e dönüştürebilirsiniz. Yakınlarınıza kendi tasarımınız olan kartlar ve hediyeler verin. Arkadaşlarınız için bir akşam yemeği planlayın. Olasıhklar sonsuzdur.

6. Beyin Grubunuz

Bütün büyük yaratıcı dahilerin ilham aldıkları kahramanları vardı. Büyük İskender, öğretmeni Aristotle'a; Julius Ceasar Büyük İskender'e hayrandı. Muhammed Ali Sugar Ray Robinson'u, Isaac Newton Sokrates'i, Stephen Hawking Isaac Newton'ı örnek almıştır.

Büyük dahilerin uyguladığı teknik, kahramanlarıyla hayali konuşmalar yapmak, onlara düşüncelerini ve ilham kaynaklarını sormaktı. Bu Yaratıcı Düşünce Tekniği, bilimsel ve kültürel hedeflere ulaşmak için kullanılabilir. Günlük yaşamın her alanında, herkes tarafından da kullanılabilmektedir.

Ben de kendi hayatımda bu tekniğin büyük yararını gördüm. 20 yıldır bu tekniği başarıyla kullanıyorum. Bu benim bir sorunla ya da büyük bir fırsatla karşılaştığımda yaratıcı olmama olanak tanıdı.Tekniği şöyle kullanıyorum: Kahramanlarımdan oluşan Beyin Grubu'mdan yardım almamı gerektiren bir durumla karşılaştığımda, o durum için en uygun olan kahramanları seçiyorum ve onların bana bu

durumdan en iyi şekilde yararlanmam için hangi öğütleri verebileceklerini hayal ediyorum. Kahramanlarımı özgün yaratıcı yaklaşımlarına, enerjilerine ve başarılarına göre seçiyorum. Bütün bunların beni ve Yaratıcı Düşünme Süreçlerimi besleyeceğini biliyorum.

Benim Beyin Grubumun üyeleri ya da düzenli olarak yardım istediğim kişiler şunlar:

- Yaratıcılık kılavuzumuz Leonardo Da Vinci, sınırsız yaratıcılığı nedeniyle ve yepyeni yeni şeyler ortaya koyduğu için.

- Kraliçe I. Elizabeth, her şeyin üstesinden gelebildiği, aynı anda hem esnek hem de sebatlı olabildiği, büyük bir hızla öğrenebildiği için.

- Buddha, benliği derinden keşfedebildiği, en büyük acıların ve yoksunlukların üstesinden gelme yeteneğine sahip olduğu için.

- Muhammed Ali, şaşırtıcı özgünlüğü ve yaratıcılığını, bir azınlığın sunumu ve savunmasıyla birleştirebildiği için.

- Japon dövüş sanatı Aikodu'nun yaratıcısı Morihei Ueshiba. Bu sanatta Aikido öğrencisine her türlü şiddeti sükunete dönüştürmek ve her zaman sebatlı davranmak öğretilmektedir.

- *Yaratıcı Zekânın Gücü'nü* adadığım kişiler olan Beyin Grubu!

Yaratıcı Zekânın Gücü'nü okurken, kendi Beyin Grubu'nuzu oluşturmak için tarihten dört ya da beş büyük isim belirleyin. Bu grubu düşünme, analiz ve yaratıcılık gücüne hayran olduğunuz ve saygı duyduğunuz ailenizden kişilerle, arkadaşlarınızla tamamlayın. Bir durumla ya da sorunla karşılaştığımızda, iç dahilerinizden her biriyle hayali sohbetler edin. Onlarm bu durumda verecekleri cevap ve öğütleri hayal etmeye çalışın. Elde ettiğiniz sonuçların mükemmelliği karşısında çok şaşıracaksınız.

7. Einstein'ın Yaratıcı Hayal Oyunlarını Oynayın

Günlük ya da haftalık olarak, Einstein Yaratıcı Hayal Oyunu'nu oynayın. Einstein'ın kendisine nasıl "Bir güneş ışığına binerek uzayın derinliklerine yolculuk etmek nasıl olurdu?" gibi ilginç bir soru yönelttiğini gördük. Ya da "Eğer birinden ışık hızıyla uzaklaşsaydım görünmez olur muydum?" veya "Işık eğilir mi; eğer eğilirse gördüğüm şeyin nerede olduğunu nasıl bilebilirim?" gibi. Einstein daha sonra hayal gücünü kullanarak bütün olası çözümleri düşünüyordu; bunların garip ya da çılgınca olmalarını önemsemiyordu. Siz de bunu ilgi alanlarınızdan birinde deneyin ve ne kadar yaratıcı cevapların ortaya çıktığını görün.

8. Sağ Vurgu

Okullar, iş hayatı ve kültür sol beyin becerileri üzerinde durduğundan, siz sağ beyin becerilerinizi nasıl birleştirebileceğinizi belirmeye çalışın. Her sağ beyin becerisini iş yaşamınıza ve günlük yaşamınıza uyarlamanın üç yolunu bulun. Böylece yaşamınız çok daha eğlenceli ve verimli hale gelecektir.

9. Bedeninizin İki Tarafını da Kullanın

Bedeninizin iki tarafını kullanarak, beyninizin iki tarafını kullanmış olursunuz. Saç taramak, diş fırçalamak, telefon çevirmek, yazmak gibi günlük faaliyetlerinizde baskın olmayan elinizi kullanmaya çalışın. Hatta çatal bıçağı "yanlış" elinizle tutarak yemek yemeye de çalışabilirsiniz!

10. Renkli "Beyin Dili" Zihin Haritası Notları Alın

Notlar, beynin kendisiyle iletişim kurma yoludur. Havada uçuşan yaratıcı düşüncelere, sorunlara ve anılara güvenmek yerine bunları not etmek beynin işini çok kolaylaştırır. Kâğıt ve kalem kullanarak beyninize yardımcı olun!

Notlar alırken, sol beyniniz kadar sağ beyninizi de kullanın. Renkler, imgeler, planlama ve görsel ritim yoluyla notlarınızı vurgulayın. Bu not alma tekniğine Zihin Haritası denir. Bunun üzerinde ileriki bölümlerde duracağız.

Sonsuz yaratıcılık

Zihin Haritalarıyla Zihnin Haritasını Çizmek

Üçüncü Bölüm

Zihni Yaratıcılıktan Uzaklık Hapishanesinden Kurtarmak

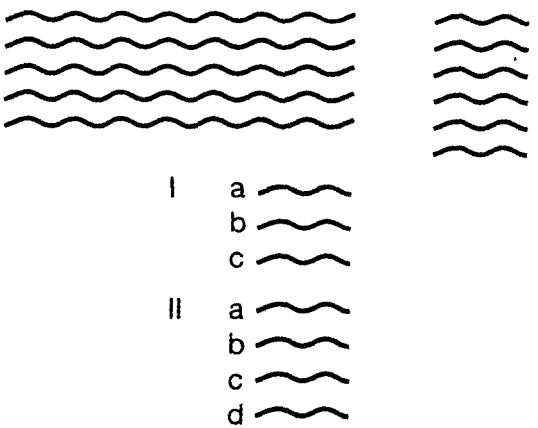
Siz bunu bilemeyebilirsiniz; ama okula başladığınız günden bu kitabı okumaya başladığınız ana kadar beyniniz %99 olasılıkla yaratıcılıktan uzaklık hapishanesindeydi.

Bu nasıl doğru olabilir?

Deneyin ve görün. Kendi kendinize beyninizin düşüncelerini nasıl gözle görülür hale getirebildiğini sorun. Başka bir deyişle; ne tür notlar alıyorsunuz?

Şöyle mi?

Geleneksel not alma şekilleri

Eğer siz de daha önce belirttiğin %99'luk orana dahilseniz, şöyle not alacaksınız demektir: Sözcükleri genellikle cümle ya da deyim içinde kullanacaksınız. Her şeyi listeleyeceksiniz. "İleri düzeyde" not almada düşüncelerinizi organize etmek için sayıları ya da harfleri kullanacaksınız. Notları öylesine lineer düzende alacaksınız ki bilgi sanki bir kitaptan ya da konuşmacıdan alınıyormuş gibi duracak. Ya da dümdüz yazacaksınız. Not almak için mavi, siyah ya da gri tükenmez veya kurşun kalem kullanacaksınız.

Son yıllarda kendimizi gerçekte olduğumuz kadar yara-

tıcı hissetmemizin nedeni not alma şeklimiz olabilir mi? Bu aynı zamanda Yaratıcılık eksikliğinden yakınırken bir yandan da Yaratıcılık'ın doğasını yanlış anlıyor olmanın nedeni olabilir mi peki?

Gelin daha ileri gidelim.

Önce not aldığımız mavi, siyah ve gri renklere bakalım. Bunu yapmamızın nedeni okulda bize böyle öğretmiş olmaları. (Okulda bize sadece tek renkle siyah/mavi yazmayı değil, aynı zamanda tek tür mürekkep kullanmayı öğrettiler. Bu katı kurala uymayan her öğrenci 35 satır fazla ödevle cezalandırılıyordu!)

Beyniniz bu konuda kendini nasıl hissediyor?

Beyninize göre mavi, siyah ya da gri tek (mono) bir renk (krom). Bu, bu renkten gözlerinize gelen ışık dalgalarının belirli olduğu anlamına geliyor. Bu nedenle, tek bir siyah, gri ya da mavi renk mono (tek) bilgi tonu demek oluyor.

"Mono" ve "ton" kavramlarını birleştirdiğimizde hangi sözcüğü elde ediyoruz? Monoton. Peki monoton şeyleri tanımlamak için hangi sözcüğü kullanıyoruz? Sıkıcı!

Beyniniz sıkıldığında ne yapar? Çoğu insan aşağıdaki yanıtlardan biriyle karşı karşıya kalır:

- Kurtulmaya çalışır
- Sesini kısar
- Kendini kapatır
- Ölür
- Hayal kurar
- Kayar
- Uyur

Bu nedenle verimli gücü ortaya çıkarmak için kullanılan mevcut yöntem yaratıcı zihinleri sıkmakta ve uyutmaktadır!

Bunun hangi ulustan olduğunuzla ya da hangi dili konuştuğunuzla ilgisi yoktur. Eğer İngilizce, Almanca, İspanyolca ya da Rusça konuşuyorsanız, sıkıcı çizgiler soldan sağa gider. Eğer diliniz İbranice ya da Arapça ise, sıkıcı çizgiler sağdan sola gidecektir! Söz konusu olan Mandarin Çincesi ise, sıkıcı çizgileri yukarı çıkıp aşağı iner. Beyniniz

hangi 90 derecehk açıda uyuduğunu önemsemez. Hepsinde uyuyabilir!

Bu neden olur?

Beyninizin normalde not alırken kullandığı araçları düşünün: Sözcükler, listeler, çizgiler, sayılar, düzen, dizi, harfler –sol beynin zihinsel becerileri.

Mesele anlaşılıyor.

Aşağıdaki boşluğa sağ beyinden gelen hangi becerilerin kullanıldığını not edin.

Doğru tahmin ettiniz! Cevabınız için boşluk bırakmadık, çünkü cevap "hiç!". Buraya yazılabilecek imge yok, kod yok, renk yok, boyut yok, "bütün resim" yok, görsel ritim yok, uzaysal farkındalık yok.

Başka bir deyişle, geleneksel not alma yöntemleri üzerine düşenin ancak yarısını yapıyor! Artık bu işi gerektiği gibi yapmanın zamanı geldi. Bir kez daha tekrarlayalım: Tek bacaklı, tek kollu bir koşucu gibi becerilerimizin yalnızca yarısını kullanmamız, büyük bir verim eksikliğiyle faaliyet göstermekten başka bir şey değil.

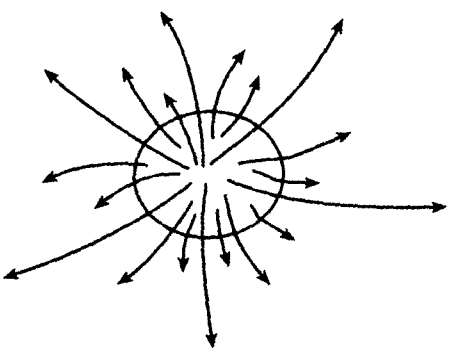
Üzerine yazdığımız satırlar, ardına inanılmaz derecede yaratıcı olan beyinlerimizi hapsettiğimiz hapishane parmaklıklarından başka bir şey değil.

Şimdi gelin, beynimizin düşüncelerini tıpkı düşündüğü gibi görselleştirmesine izin vermemiz halinde neler olabileceğini görelim. Bunun dümdüz çizgiler halinde olamayacağını öğrendik bile!

Işın Yayan Düşünme ve Sonsuz Yaratıcı Potansiyelinizin Kanıtı

Beyniniz, bilgisayar gibi, lineer ve ardışık olarak düşünmez. Aşağıdaki şekilde görüldüğü gibi ışın yayarak ve patlarcasına düşünür.

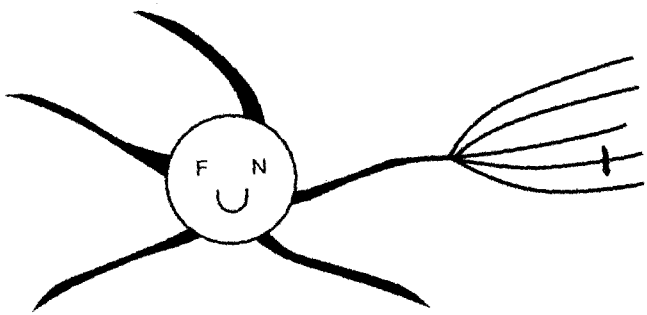
Işın yayarak ve patlarcasına düşünme

Işın yayarak düşünmenin nasıl olduğunu görmek için aşağıdaki Işın Yayan ve Yaratıcı Düşünme Oyunu'nu oynamayı deneyin. Bu nasıl düşündüğünüz konusundaki düşüncelerinizi sonsuza dek değiştirecektir.

Aşağıda bir yüzün merkezine yerleşmiş olan ve İngilizcede "eğlence" anlamına gelen "FUN" sözcüğünü görüyorsunuz. Bu yüzden beş dal ışın gibi yayılmakta ve bu dalların her birinden de beşer dal daha çıkmaktadır. Tıpkı bir ağaç ya da nehir deltası gibi.

Oyun şöyle: Ana dalların üzerine, FUN (eğlence) dediğinizde aklınıza ilk gelen beş sözcüğü, her biri bir dalın üzerine gelecek şekilde yazın. Sonra, bu dallardan çıkan dallara geçin ve her ana dalın üzerine yazdığınız sözcüğü düşündüğünüzde aklınıza gelen ilk beş sözcüğü bunların üzerine yazın (yine her dala bir sözcük gelecek). Bütün dalları tamamladıktan sonra yazdıklarınızı okuyun.

Bu egzersizi yapabildiniz mi?

Elbette yaptınız!

Basit miydi?

Elbette basitti!

Başlangıçta göründüğünden daha mı açık ve netti?

Kesinlikle!

Düşünsenize. Beyniniz az önce çok önemli bir şey yaptı. Tek bir kavramı, "FUN"ı (eğlenceyi) aldınız ve bundan beş temel fikir çıkardınız. Böylece ilk yaratıcı çıktınızı beşle çarpmış oldunuz. Bu yaratıcı çıktıda yüzde 500 artış demektir.

Sonra, beş yeni, taptaze fikri aldınız ve bunların her birinden başka yeni fikirler çıkardınız. Başka bir yüzde 500'lük artış daha! Bu kadar kısa bir zamanda tek bir fikirden yola çıkıp 30 yeni fikir yarattınız.

Şimdi kendinize sorun: Orijinal beş kilit sözcükten çıkan bu 25 sözcüğün her birinden yeni sözcükler / fikirler çıkaramaz mıyım? Elbette çıkarabilirsiniz. Bu da 125 fikrin yaratılması anlamına gelir!

Bunların her birine yeni 5 sözcük ekleyebilir misiniz? Tabii ekleyebilirsiniz. Etti 625 fikir! Bu da başlangıca oranla % 6250 daha fazla fikir anlamına geliyor.

Bir sonraki aşamaya geçebilir misiniz? Ondan sonrakine? Sonrakine?

Geçebilirsiniz.

Bu ne kadar sürer?

Sonsuza kadar.

Kaç fikir yaratabilirsiniz?

Sonsuz sayıda.

Tebrikler. Temel Zihin Haritası tekniğini kullanarak yaratıcı potansiyelinizin sınırsız olduğunu gösterdiniz.

Sırada daha da iyi haberler var.

Işın Yayan ve Yaratıcı Düşünme Oyunu'nda, hâlâ sol beyninizi kullanıyordunuz. Sağ beynin sihirli niteliklerinin, geçerliliği zaten kanıtlanmış olan sonsuz Yaratıcı Düşünme kapasitesine eklendiğini düşünün. Temel Zihin Haritası formuna renkleri, görsel ritmi, imgeleri, resimleri, kodları, boyutu kullanarak ekleme yaptığınızı varsayın. Bunu yaparsanız, yeniden tüm bedenini kullanabilen koşucu gibi olursunuz; yeteneklerinizi sinerjik olarak katlarsınız. Sonsuz yaratıcı kapasiteye ekstra güç, renk, boyut katarsınız.

Yaratıcı Zihin Haritaları

FUN oyununda temel bir Zihin Haritası oluşturdunuz. Tam bir Yaratıcı Zihin Haritası yaratmak çok basit, kolay ve keyifli bir iştir

1. Yan çevrilmiş boş bir sayfanın ortasından başlayın. Neden? Beyninize yaratıcı özgürlük hakkı tanıma ve bütün yönlere ışın yayma olanağı sağlamak için.
2. Merkezdeki fikriniz için bir imge kullanın. Neden? Yaratıcı güç söz konusuyken bir imge binlerce sözcüğe bedeldir ve hem gözlerinize bayram ettirir hem de dikkatinizi toplamanızı sağlar.
3. Renkler kullanın. Neden? Çünkü renk Yaratıcı Düşünme'yi uyarır, yaratıcı düşüncenin alanlarını ayırt etmenizi sağlar, beyninizin görsel merkezlerini uyarır ve dikkatinizi ve ilginizi yoğunlaştırmanızı kolaylaştırır.

4. Ana dalları merkezdeki imgeye bağlayın. İkinci ve üçüncü aşama dalları da ilk ve ikinci aşamadaki dallara bağlayın vb. Neden? Çünkü beyin birleşme yöntemiyle çalışır. Eğer dallar sayfaya bağlı olursa, fikirler de kafanıza bağlı olur ve daha fazla yaratıcı düşüncenin ortaya çıkmasını sağlar. Aynı zamanda temel yapıyı yaratır ve korur; tıpkı iskeletin, kasların ve bağ dokularının bedeni bir arada tutması gibi.

5. Dallar dümdüz değil, kıvrımlı olsun. Neden? Çünkü düz çizgilerden oluşan bir Zihin Haritası gözünüze sıkıcı gelir. Doğada rastladığınız kıvrımlı çizgiler beynin ilgisini daha fazla çeker.

6. Her satır için bir sözcük kullanın. Neden? Çünkü FUN egzersizinden de bildiğiniz gibi, her sözcük ya da imge kendi yaratıcı düşüncelerini ortaya çıkarır. Tek sözcük kullandığınızda, her birinin yeni düşüncelere ışık tutma olasılığı artar. Deyimler ve cümleler bu tetikleyici etkiyi azaltır.

7. İmgeler kullanın. Neden? Çünkü imgeler ve sembolleri hatırlamak kolaydır; bunlar yeni ve yaratıcı birleşimler doğururlar.

Artık insanlık tarihinin kullandığı en güçlü Yaratıcı düşünce aracı konusunda bilgi sahibisiniz: Zihin Haritası.

Michael Michalko, çok satan kitabı *Cracking Creativity*'de, Zihin Haritaları'nı "lineer düşünme-

ye karşı bütün beyin alternatifi" olarak tanımlamaktadır. Zihin Haritaları'nın birçok avantajına da değinmektedir. Bu avantajların bazıları şöyle sıralanabilir:

"Bütün beyni faaliyete geçirir."

"Konu üzerinde yoğunlaşır."

"Konunun ayrıntılı bir organizasyonunu geliştirmenize olanak tanır."

"Bilginin farklı parçaları arasında bağlantı kurar."

"Hem detayları hem de bütün resmi görmenizi sağlar."

"Size konu hakkında bildiklerinizin grafik sunumunu verir. Açıklarınızı kolayca fark etmenizi sağlar."

"Kavramları gruplandırmanıza ve karşılaştırma yapmanıza olanak tanır."

"Düşünmenizi aktif tutar; problem çözümünde yanıta gitgide biraz daha yaklaşmanızı sağlar."

"Konunun üzerinde yoğunlaşmanızı gerektirir. Bu da bilgilerin bellekte kısa vadeden uzun vadeye aktarılmasını kolaylaştırır."

"Bütün yönlere uzanır ve düşünceleri her açıdan yakalar."

Büyük Dahiler ve Not Alma

Zihin Haritası oluşturmaya başladığınızda, siz de düşüncelerini gözle görülür hale getirmek, böylece disiplinlerine doğru yaratıcı adımlar atmak üzere Zihin Haritası'nın temel unsurlarını kullanan büyük dahiler grubuna katılacaksınız. Bu dahiler arasında "Geçen Binyılın Beyni" seçilen Leonardo Da Vinci; büyük heykeltıraş ve ressam Michelangelo; ünlü biyolog Charles Darwin; yerçekimi kanunlarını keşfeden Isaac Newton; izafiyet teorisinin kâşifi Albert Einstein; ünlü siyasi lider ve yazar Winston Churchill; 20. yüzyıl sanatının çehresini değiştiren Pablo Picasso; İngiliz düşünürü ve şairi William Blake; elektrik ampulünün mucidi Thomas Edison; astronomi konusundaki görüşleriyle yeni bir çığır açan Galileo; Nobel ödüllü bilim adamı Richard Feynman; iki kez Nobel ödülü kazanan kimyacı ve radyolog Marie Curie; ünlü dansçı ve koreograf Martha Graham da bulunmaktadır.

Yani doğru yerdesiniz! Pek çok kişi İtalyan Rönesansı'nın, lineer düşünme hapishanesinden kaçan yaratıcı dahilerin sayesinde gerçekleştiğini düşünmektedir. Bu dahiler düşünce ve fikirlerini yalnızca satırlar ve sözcükler aracılığıyla değil, aynı zamanda ve hatta daha güçlü bir şekilde imgeler diliyle, çizimlerle, diyagramlarla, kıodlarla, sembollerle, grafiklerle gözle görülür hale getirmişlerdir.

Tarihten Örnek: Leonardo Da Vinci

Yeni bir çığır açacak kadar parlak binlerce fikri ortaya atmak için görsel dili kullanan büyük bir

yaratıcı deha görmek istiyorsanız, Leonardo Da Vinci'nin defterlerine bakmanız yeterli. Leonardo, beynine hücum eden düşünceleri kâğıda dökmek için en saf yol olarak imgeleri, diyagramları, sembolleri ve illüstrasyonları kullanmayı seçti.

Leonardo'nun, büyük bir yaratıcı dehanın görüşlerini içermeleri nedeniyle dünyanın en değerli kitaplarından kabul edilen defterlerinin en can alıcı kısmını çizimleri oluşturur. Bu çizimler, Leonardo'nun resim, fizyoloji, mühendislik, biyoloji gibi alanlarda düşüncelerini keşfetmesine yardımcı olmuştur. Leonardo için sözcüklerin dili, imgelerin dilinden sonra ikinci planda gelmekte ve yaratıcı düşünceleriyle keşiflerini etiketlemek belirlemek veya tanımlamak için kullanılmaktadır. Ona göre Yaratıcı Düşünce'nin temel aracı imgelerin dilidir.

Tarihten Örnek: Galileo Galilei

Galileo dünyanın en büyük yaratıcı düşünen dahilerinden biridir. 16. yüzyılın sonlarında, 17. yüzyılın başlarında kendi not alma tekniklerini kullanarak bilimde devrim yapılmasına yardımcı olmuştur. Çağdaşları bilimsel problemlerin analizinde geleneksel sözel ve matematiksel yaklaşımları kullanırlarken, Galileo, tıpkı Leonardo gibi, düşüncelerini illüstrasyonlar ve diyagramlar kullanarak gözle görülür hale getirmiştir.

Galileo'nun da tıpkı Leonardo gibi hayal kur-

mayı çok sevmesi ilginçtir. Bugün çok ünlü olan "Lamba Efsanesi"ne göre, Galileo bir "Eureka" deneyimi yaşadığında, dalgın dalgın Pisa Katedrali'nde ileri geri sallanıp duran lambaları seyrediyordu. Lamba ne kadar sallanırsa sallansın, bir gidip gelmeyi tamamlaması için hep aynı sürenin geçmesi gerekiyordu. Galileo bu izokronizm gözlemini kullanarak Sarkaç Yasası'nı geliştirdi.

Tarihten Örnek: Richard Feynman

Nobel ödüllü fizikçi Richard Feynman genç bir adamken, hayal gücünün ve görselleştirmenin Yaratıcı Düşünme Süreci'nin en önemli parçası olduğunu fark etti. Bunun üzerine hayal etme oyunları oynadı ve kendi kendine çizim yapmayı öğrrendi. Galileo gibi Feynman da çağdaşlarının geleneksel not alma tekniklerinden uzak durdu ve bütün kuantum ayrodinamiği teorisini görsel ve şematik hale getirmeye karar verdi. Bu, günümüzde çok ünlü olan Feynman diyagramlarını –partikül etkileşiminin resimli sunumunu ortaya çıkardı. Bugün dünyada birçok öğrenci tarafından kullanılan bu diyagramlar, fizik ve genel bilim alanlarında fikirler yaratmayı, fikirleri anlamayı ve hatırlamayı kolaylaştırmaktadır.

Feynman bu diyagramlarla o kadar gurur duyuyordu ki arabasının üzerine bile yaptırmıştı!

Tarihten Örnek: Albert Einstein

20. Yüzyılın Beyni olan Albert Einstein da Yaratıcı Düşünce'nin geleneksel standart lineer, sayısal ve sözel formlarına karşı çıkmıştır. Leonardo ve Galilei gibi, Einstein da bunların yararlı olan ama gerekli olmayan araçlar olduğuna, hayal gücünün çok daha büyük önem taşıdığına inanmış ve şöyle demiştir: "Hayal gücü bilgiden daha önemlidir, çünkü hayal gücü sınırsızdır." Yakın arkadaşı Maurice Solovine'e yazdığı mektupta, bilim felsefesini sözcükleri kullanarak ifade etmekte çok zorlandığını, çünkü bu yollarla düşünmediğini söylemiştir. Kendisi çok daha diyagramatik ve şematik düşünmektedir.

Tarihten Örnek: Charles Darwin

Darwin de Zihin Haritası kullananlardandı. Evrim Teorisi'ni geliştirirken önünde çok önemli bir görev onu bekliyordu. Doğal dünyayı olabildiğince yakından inceleyip keşfetmesi, türleri ve birbirleriyle ilişkilerini sınıflandırması, doğadaki düzenleri ve düzensizlikleri açıklaması, büyümenin ve çeşitliliğin doğasını anlaması gerekiyordu. Bunu nasıl mı yaptı? Temel Zihin Haritaları ile!

Darwin temel bir Zihin Haritası formu geliştirdi. Sanki bir ağacın dalları çıkıyordu. Daha önceki FUN çalışmasında da benzer bir şey yapılmıştı.

Darwin bu temel Zihin Haritası formlarını, büyük miktarlarda veri toplamasına, bunları organize etmesine, çeşitli maddeler arasındaki ilişkileri görmesine ve bundan yeni bir farkındalık yaratmasına yardımcı olacak tek etkin yol olarak kullandı. Darwin'in ilk üç Zihin Haritası'nı çizdikten sonra 15 ay içinde Evrim Teorisi'nin en önemli bileşenlerini oluşturduğu söylenmektedir.

Darwin'in not alma metodu

Artık Zihin Haritası Yaratıcı Düşünme bilgilerine sahip olduğunuza göre, Yaratıcılık Çalışması'na hazırsınız.

Yaratıcılık Çalışması

1. Notlarınızda Renk Kullanın

Notlarınızda her zaman renk kullanın. Dört renkli bir kalemle işe başlayın ve ilerledikçe başka renklere geçin. Renk, notları daha ilginç kılar. Yaratıcı Düşünme süreçlerinizi uyarır ve kesinlikle yaşamınıza renk katar!

2. Hayal Kurun ve Rüya Görün!

Hayal kurmak da rüya görmek de görsel Yaratıcı Kaslarınızı güçlendirir. Tercihen Zihin Haritası formuna rüyalarınızdaki fikirleri ve imgeleri not edin. Bu, Zihin Haritası notlarınızın daha renkli olmasını ve göze daha fazla hitap etmesini sağlayacaktır.

3. Işın Yayarak Düşünün

Haftada bir kez, sizi ilgilendiren bir sözcük ya da kavramı alın ve FUN oyunu oynayın. Bu, Zihin Haritası becerilerinizi canlı tutacaktır.

4. Zihin Haritası

Keşfetmeniz gereken yaratıcılıkla ilgili bir problem olduğunda bir Zihin Haritası çizin. Bunu aşağıdaki aşamalara göre yapın:

- FUN oyunu beyin fırtınasında yaptığınız gibi, hızlı bir Zihin Haritası beyin fırtınası yapın. Buna beyni-

nizin dilediğince renk, imge ve bilgi katın. Bu egzersiz hızlı yapılmak zorundadır.

- Beyniniz bir süre bunun üzerinde düşünsün; en azından bir saatlik bir mola verin.
- Zihin Haritası'na geri dönün ve sahip olduğunuz yeni düşünceleri ekleyin.
- Zihin Haritanıza yakından bakın; dalların unsurları arasında yeni bağlantılar varsa bulmaya çalışın.
- Bu unsurları kodlarla, renklerle oklarla birbirine bağlayın.
- Yeni ana bağlantıları belirleyin.
- Beyninizin bunun üzerinde düşünmesi için yine mola verin.
- Zihin Haritanıza bir kez daha bakın; görebildiğiniz yeni bağlantılar varsa belirleyin ve işaretleyin.
- Zihin Haritanıza geri dönün ve çözüme karar verin!

5. Zihin Haritası Defterleri Tutun

Görsel Zihin Haritası notları alan bir başka büyük yaratıcı dahi de Thomas Edison idi. Edison bunu yapmıştı, çünkü Leonardo Da Vinci de yapıyordu!

Edison, içinde yakıcı bir yaratıcı arzu hissetti ve yaratıcı dehasını ateşlemenin en iyi yolunun kahramanı Leonardo'nun izinden gitmek olduğuna karar verdi. Leonardo örneğini esas alan Edison, Yaratıcı Düşünme süreçlerinin her aşamasını görsel illüstrasyonlarla kaydetti. Bunu büyük bir dikkat ve tutkuyla yaptı. Yaklaşık 3500 defter doldurdu.

6. Zihin Haritalarını Yaratıcı İletişim Aracı Olarak Kullanın

Eğer herhangi bir konuşma yapmak zorundaysanız, fikirlerinizin başarılı bir sunumunu oluşturmayı garantilemek için bir Yaratıcı Zihin Haritası kullanın.

Konuşmanız bir yemekten ya da kutlamadan sonra yapacağınız kısa bir teşekkür konuşması ya da çok önemli bir iş sunumu olabilir; hiç fark etmez. Yaratıcı Zihin Haritası'nın standart, normal, lineer, sıkıcı, monoton, önceden hazırlanmış, mizah duygusundan uzak, insanların toplum önünde konuşmaktan korkmasına neden olan, dinleyicileri de bunaltan sunumlara göre birçok avantajı vardır.

Zihin Haritası kullanarak zihninizi (ve kendinizi) özgür bırakabilir, düşüncelerinizi çabucak organize edebilir, bunları uygun bir düzene sokabilir ve konuşmak üzere ayağa kalktığınızda hayal gücünüzü harekete geçirecek bütün temel fikirleri ve imgeleri buna dahil edebilirsiniz. Bu sizin gevşemenizi, doğal bir şekilde ve spontane konuşmanızı sağlayacaktır. Bu da ilgili herkesin rahatlayıp keyif almasını sağlayacaktır elbette.

7. Zihin Haritası ve Geleceği Yaratmak

Bu egzersizde Zihin Haritanızın merkezine kendi imgenizi ya da sembolünüzü yerleştirin ve ana dallar olarak Beceriler, Eğitim, Seyahat, Aile, Meslek, Refah, Arkadaşlar, Hedefler, Hobiler vb. başlıkları alın. Bu Zihin Haritası'nda ideal geleceğinizi yaratın. Sanki sihirli lambadan çıkan bir cin bütün isteklerinizi gerçekleştirecekmiş gibi, yaşamınızın geri kalan kısmının Zihin Haritası'nı oluşturun.

İdeal gelecek Zihin Haritası'nı oluşturduktan sonra, Beyin Grubunuz ile birlikte bunun gerçek olma olasılığı üzerinde durun. Birçok kişi bu "kendi yaşamını yarat Zihin

Haritası" yaklaşımını denedi ve inanılmaz başarılı oldu. Zihin Haritaları'nı yarattıktan sonra birkaç yıl içinde planlarının %80'inin gerçekleşmiş olduğunu gördüler.

8. Sadece İmgelerden İbaret Bir Zihin Haritası

Sadece imgeleri kullanarak, hiç sözcük kullanmadan bir Zihin Haritası oluşturun. Beyniniz, sadece imgelerle ilgilenirken farklı bağlantılar ve birleşimler yapar. Bir konuyu bu şekilde keşfederken, yaptığınız yeni yaratıcı bağlantılar sizi şaşırtacaktır. (Bu egzersizi özellikle Dördüncü Bölüm'den, içinizdeki sanatçıyı ortaya çıkardıktan sonra yapmayı deneyin).

9. Zihin Haritalarınızı Renkli Olarak Şifrelendirin

Zihin Haritalarında rengi kod olarak kullanmak için dört yol bulmaya çalışın. Bağlantıları, zamanı, düşünceyi, insanları, eylemleri göstermek için renk ve/veya doku kullanın.

10. Zihin Haritaları'nın Gelecekteki Yaşamınızda İşinize Yaraması İçin Yollar Keşfedin

Evde, işte, yaşamın bütün alanlarında Zihin Haritaları size her zaman yardımcı olabilir. Zihin Haritası'nı geliştirmeye ve genişletmeye devam edin.. Kendi haritanıza başkalarının fikirlerini de ekleyin!

Dördüncü Bölüm

Herkes (hem de herkes) doğuştan sanatçıdır.

O halde neden insanların %95'inden fazlası yaratıcı ya da sanata yatkın olmadığını düşünür?

Dünyada bu sürpriz fenomen üzerine araştırmalar yaptım ve şaşırtıcı sonuçlar elşde ettim. Birincisi, ulustan, ırktan, yaşlardan ya da cinziyetten bağımsız olarak söylenenler hep aynıydı. İkincisi, en önemli sorulara verilen cevaplar her zaman mantıklı ve her zaman yanlıştı!

Bu durumda sorulması gereken soru şuydu:

"Bu özel yeteneğe sahip olmadığını nereden biliyorsun?"

Cevap, tahmin edebileceğiniz gibi, denedikleri ve başarısız oldukları şeklindeydi. Böylece kendilerine bu yeteneğin zihinsel becerilerinin bir bölümünü oluşturmadığını kanıtlamış oluyorlardı.

Aslında kanıtladıkları şey, ilk girişimlerinin arzuladıkları sonucu yaratmadığıydı. Şimdi hem ikinci girişimde bulunulması hem de birinin nasıl girişimde bulunulacağını onlara öğretmesi gerekiyordu.

Hemen her durunda yaşananlar aynı. Kendinizi şöyle bir öyküye rahatça dahil edebilirsiniz:

Ressamın Ölümü

Dört yaşında olduğunuz, ilk okula başladığınız günleri hatırlamaya çalışın.

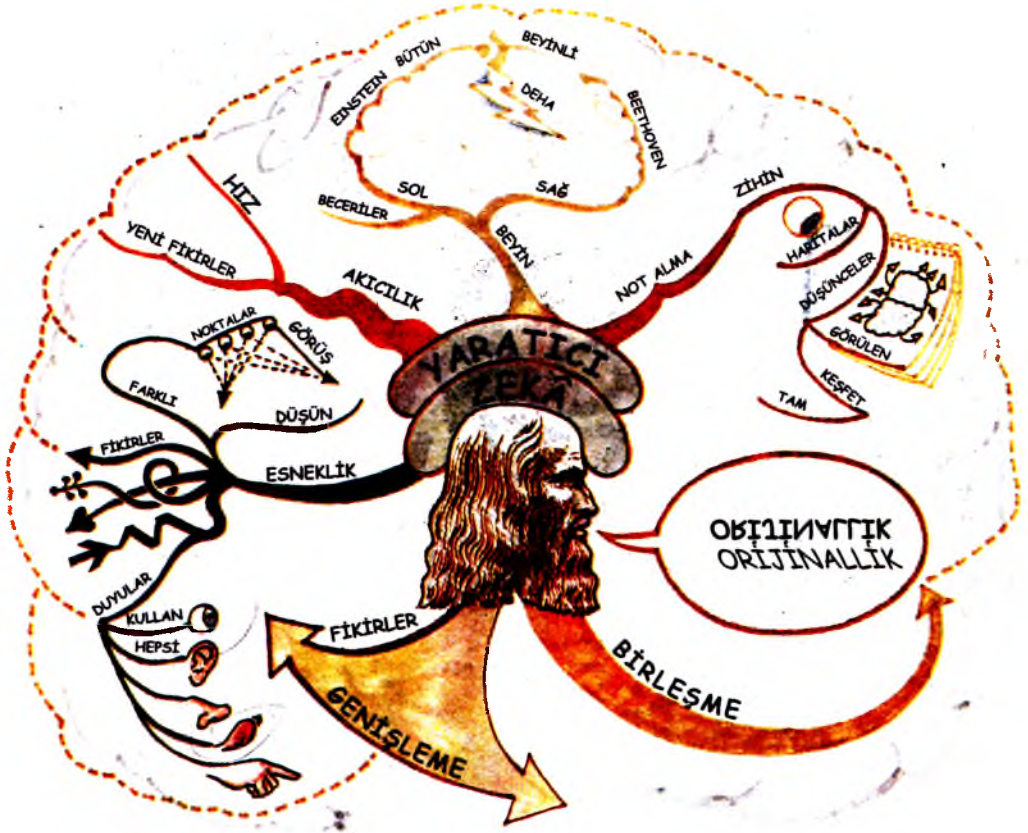
Çok güzel bir sonbahar günü. Öğretmen sınıfa giriyor ve coşkuyla o gün ilk dersi resim atölyesinde yapacağınızı söylüyor.

Çok heyecanlısınız. Kafanız harika imgelerle dolu; bunları kâğıda dökmek için sabırsızlanıyorsunuz. Bol bol kâğıdınız, ilk başyapıtınızı yaratacağınız, gökkuşağı renklerinde kalemleriniz var.

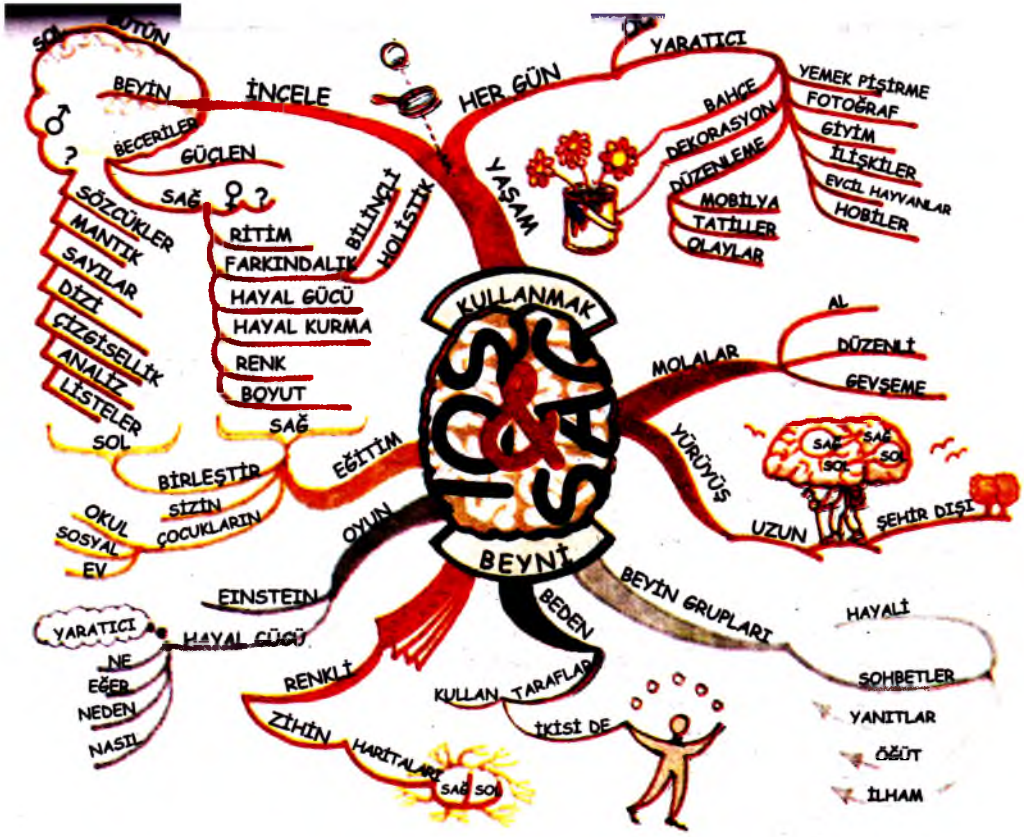
Öğretmen yine coşkuyla, "Pekâlâ çocuklar, hazır mıyız? Şimdi hepinizden birer uçak çizmenizi istiyorum," diyor.

Zihin gözünüzle, uçağı net bir şekilde görebiliyorsunuz; ama bunu beyninizden çıkarıp kâğıda dökme tekniği biraz daha zor. Bu aşamada, etrafı ellerinde kâğıtları ve renkli kalemleri olan dört yaşında çocuklarla çevrili, dört yaşında bir çocuk olarak ne yaparsınız? Elbette çevrenize bakınarak diğer çocukların neler yaptığını görmeye çalışırsınız.

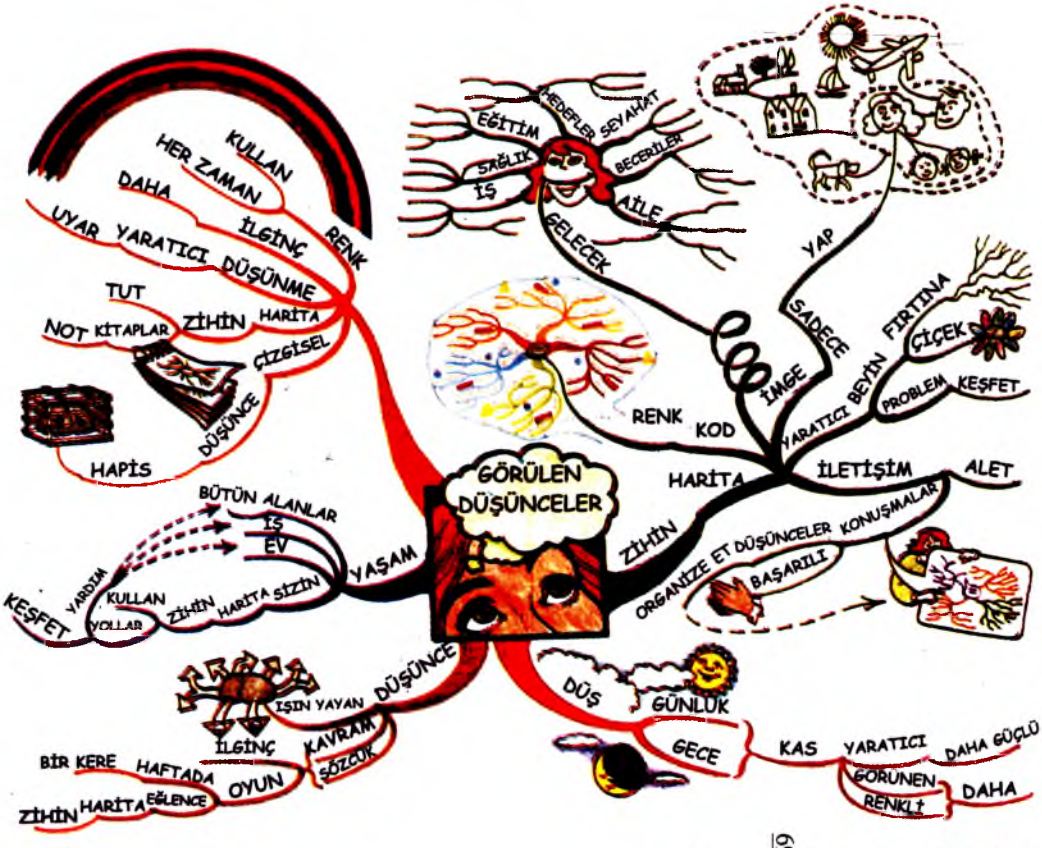

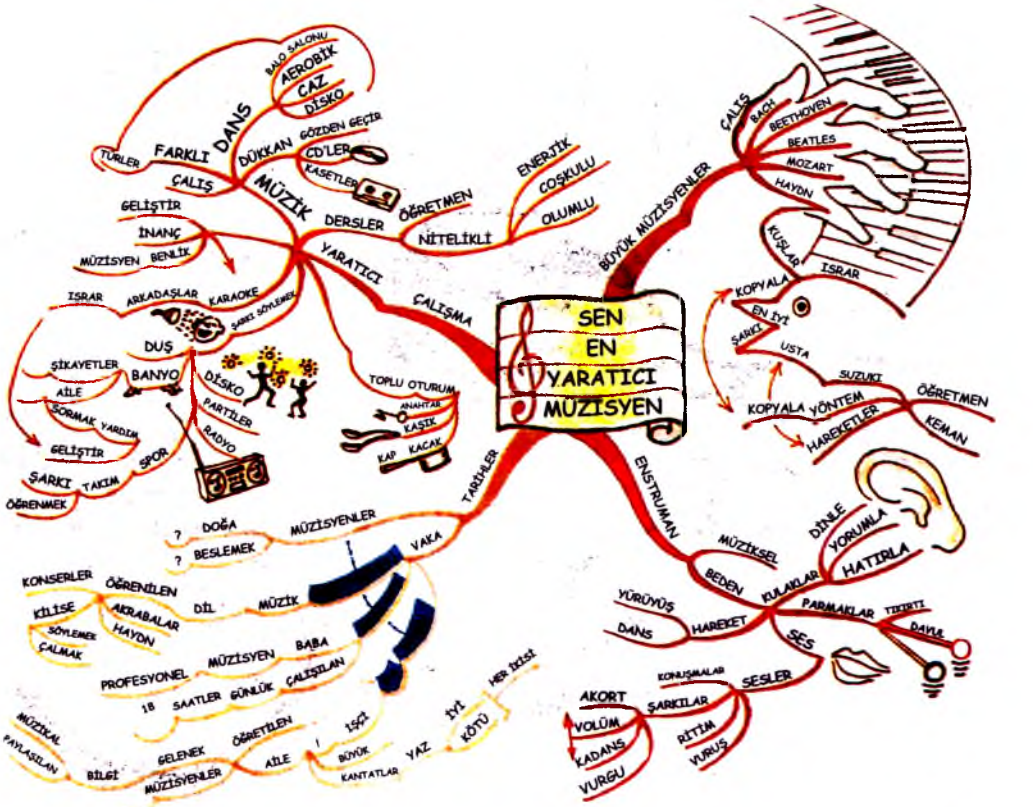
Birinci Bölümün Özet Zihin Haritası

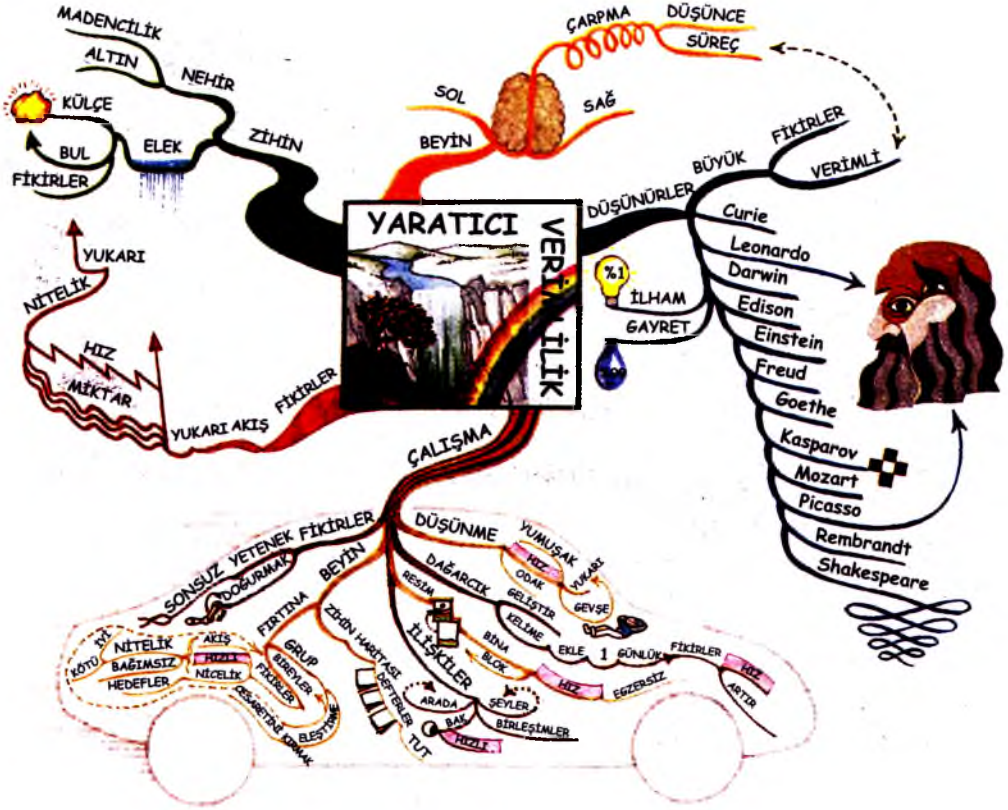
İkinci Bölümün Özet Zihin Haritası

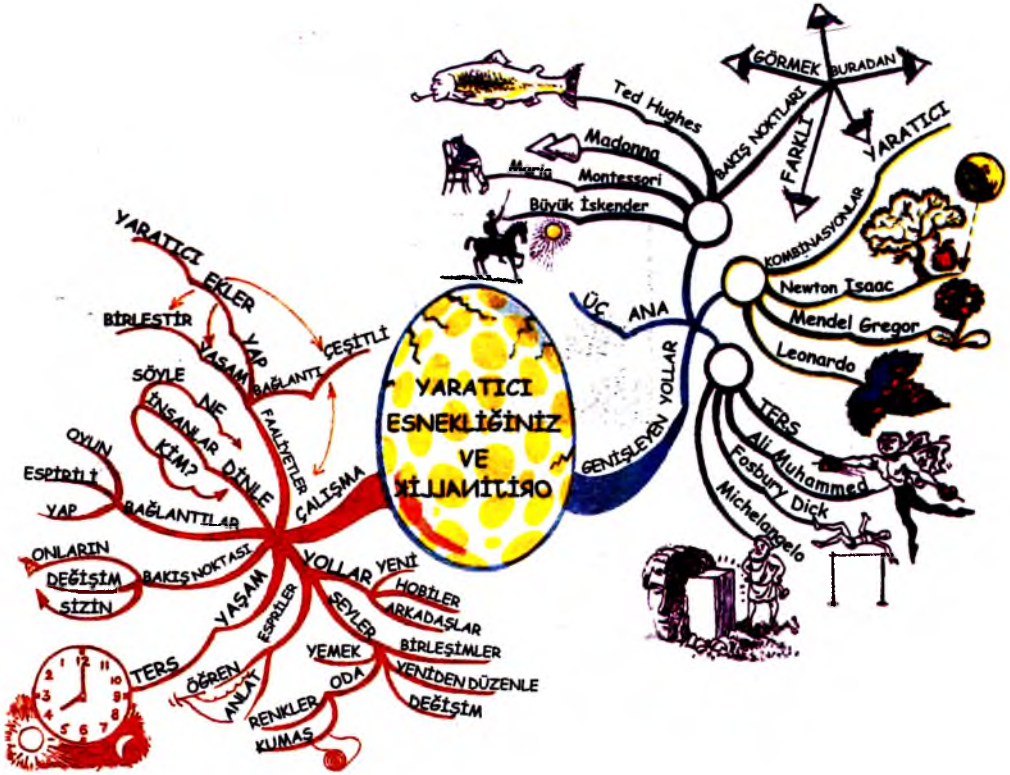
Üçüncü Bölümün Özet Zihin Haritası

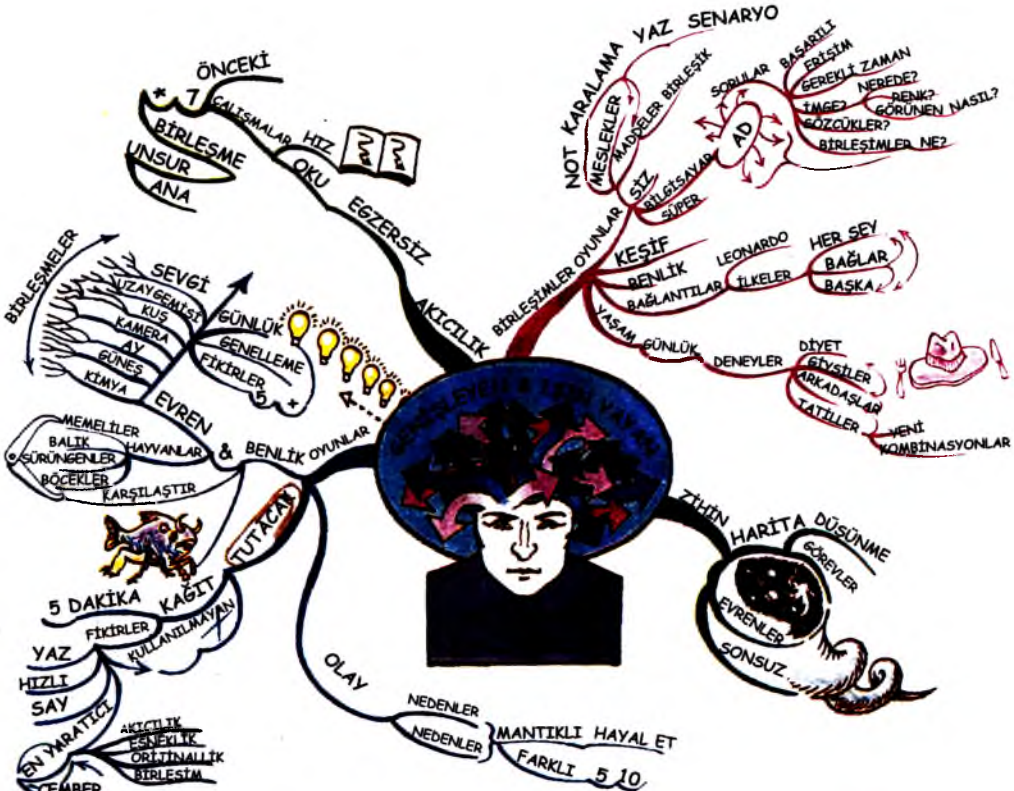
Beşinci Bölümün Özet Zihin Haritası

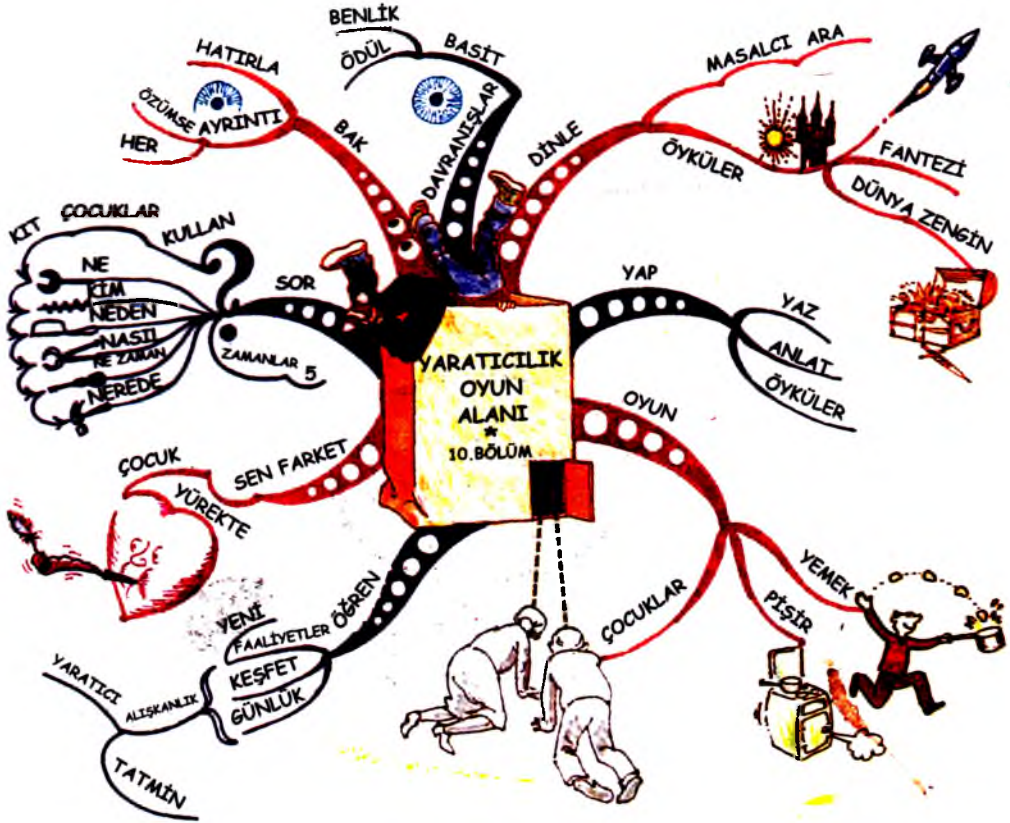
Altıncı Bölümün Özet Zihin Haritası

Yedinci Bölümün Özet Zihin Haritası

Sekizinci Bölümün Özet Zihin Haritası

Onuncu Bölümün Özet Zihin Haritası

Öğretmen çevrenize bakındığınızı gözlemlediğinizde ne der?

"Diğer çocukların işlerine bakmaktan vazgeç! Kopya çekmeyi bırak!"

Hemen herkes benzer bir deneyim yaşamıştır.

Şimdi bir an durun ve bu aşamada sizin neler yaşadığınızı düşünün. Bu, ailenizin sonunda her şeyi bir araya getirip ilk sözcüğünüz "ANNE"yi söylemenizi beklemesi, sonra da "Senin bizi kandıracağını biliyorduk! Bizim dilimizi kullanma, kendi dilini yarat!" diye bağırması gibi bir şey.

Elbette hiçbir anne baba bunu söyleyecek kadar aptal olamaz. Neden? Çünkü hepimiz kesin olarak biliyoruz ki beyinlerimiz önce kopya etme yoluyla öğreniyor. Kopya etme, öğrenmenin ilk önemli unsuru. Beyin bilginin ilk temel yapı taşlarını bu şekilde alıyor ve bunları kendi özgün yaratıcılığına ekliyor.

Bu dil için olduğu kadar resim için de geçerli.

Şimdi ilk öğrenme tekniğinizin elinizden alındığı ilk resim dersinize dönelim.

Hayal kırıklığına uğramış, ne yapacağını bilemez halde devam ediyorsunuz. Sonunda zaman doluyor. Çalışmanızı "bitirdiğinizde", çevrenize bakmanıza izin veriliyor. Ne görüyorsunuz?

Daha iyi uçaklar!

Aslında, ironik bir şekilde, birçok çocuk daha iyi uçaklar görür, çünkü kendi çizimlerinin en kötü, başkalarının çizimlerinin en iyi tarafına bakarlar.

Bu aşamada arkadaşlarınız gelip sizin çalışmanızın hayalini kurduğunuz başyapıt olmadığını fark etmenize yardımcı olurlar. En Az İyi Arkadaşınız şöyle bir şey söyleyebilir: "Bir şeye benzememiş! Kanatları bile yok!" Yaşadığınız acı ve aşağılanma duygusu katlanarak artar; yaratıcılığınız da zarar görmeye başlar.

Çekeceğiniz acı bu kadar da değildir. Ya iki hafta küçük uçağınız duvardaki panoya asılmadığı için üzülürsünüz; ya da eğer asılırsa iki hafta boyunca bu korkunç şeye bakmak zorunda kalırsınız. Onun varlığı size beceriksizliğinizi, başarısızlığınızı ve gerçekleşmeyen fantastik düşünüzü hatırlatır.

Bir süre sonra öğretmeniniz sınıfa gelir ve şöyle der: "Çocuklar, bugün resim yapacağız!"

Peki beyniniz ne der?"

"Hayıııırırrrrrrrrrrrrr! Olamaz!"

Beyniniz güzel resim yapan çocuklara raptiye veya kâğıt parçaları fırlatmaya, arkadaşlara mesaj çekmeye ya da pencereden bakıp sanatsal ve yaratıcı dünyayı seyrederek hayal kurmaya karar verir. Resim yapmak istemez. Neden? Çünkü kendi kendine resim yapamadığını kanıtlamıştır bile.

Bu noktadan sonra içinizdeki müthiş, doğuştan yaratıcı ressam bir daha hiç ortaya çıkmaz, çünkü bir kez daha güzel bir hayalinin yerle bir olduğunu görmek istemez.

Ressam saklanabilir, ama hayal hâlâ canlıdır. Daha önce olması gerektiği gibi, yine bir anda uçuşa geçebilir!

Ressamın Yeniden Doğuşu

Siz dört yaşındayken ihtiyacınız olan tek şey birinin şöyle demesiydi: "Ne kadar ilginç bir uçak! Bundan sonra yapacağın uçağının kanatlarının olmasını ister misin? EVET demelisin."

İdeal öğretmenin söylemesi gereken şey şudur: "Bak, yapman gereken tek şey şuraya ve şuraya iki çizgi çizmek. İşte kanatlar oldu bile. Eğer bundan daha da iyi ve güzel uçaklar çizmek istiyorsan, küçük Charley'in yanma gidebilirsin. O, çok güzel uçak çizmeyi öğrenmiş. İstersen ondan çizdiklerini sana göstermesini rica et."

Eğer böyle bir yaklaşım sergilenmiş olsaydı, bugün çok başarılı bir ressam olabilirdiniz.

Yaratıcı Resim Oyunu 1
(Olanaksızı Gerçekleştirmek)

Bu yaratıcı egzersizde, sizi yine dört yaşınıza götüreceğim ve bir ressam olarak kariyerinize yeniden başlatacağım. Bunun yepyeni bir deneyim olduğundan emin olmak için normalde yazı yazmadığınız ve resim yapmadığınız elinizi kullanacaksınız! Neden?

Çünkü daha önce bu elinizle hiç resim yapmadığınız için tamamen yeni bir başlangıç yapmış olacaksınız.

Egzersiz şöyle: Aşağıda altında bir harf ve bir sayının yazılı olduğu kareler göreceksiniz. Bunların içi farklı uzunlukta çizgilerle ve açılarla dolu.

Hemen karşısındaki sayfada ise A'dan G'ye kadar harflerden ve 1'den 7'ye kadar sayılardan oluşan bir şekil var. Yapmanız gereken şey şu: Normalde kullanmadığınız elinizle, karelerin içindeki çizgileri karşı sayfadaki boş kare-
78 rin içine kopya edeceksiniz. Ancak bunu yaparken, örneğin altında 4E yazan kareyi karşı tarafta koordinatları 4E'ye denk gelen karenin içine kopya etmeniz gerekiyor. Bitirdiğinizde, neredeyse kusursuza yakın bir iş çıkardığınızdan emin olmak için geri dönüp bakın. Sonra, kitabı baş aşağı çevirin ve yarattığınız şeye bakın. Ardından tepkilerinizi aşağıdaki boşluğa kaydedin.

Siz Yaratıcı Dahi Değil misiniz?

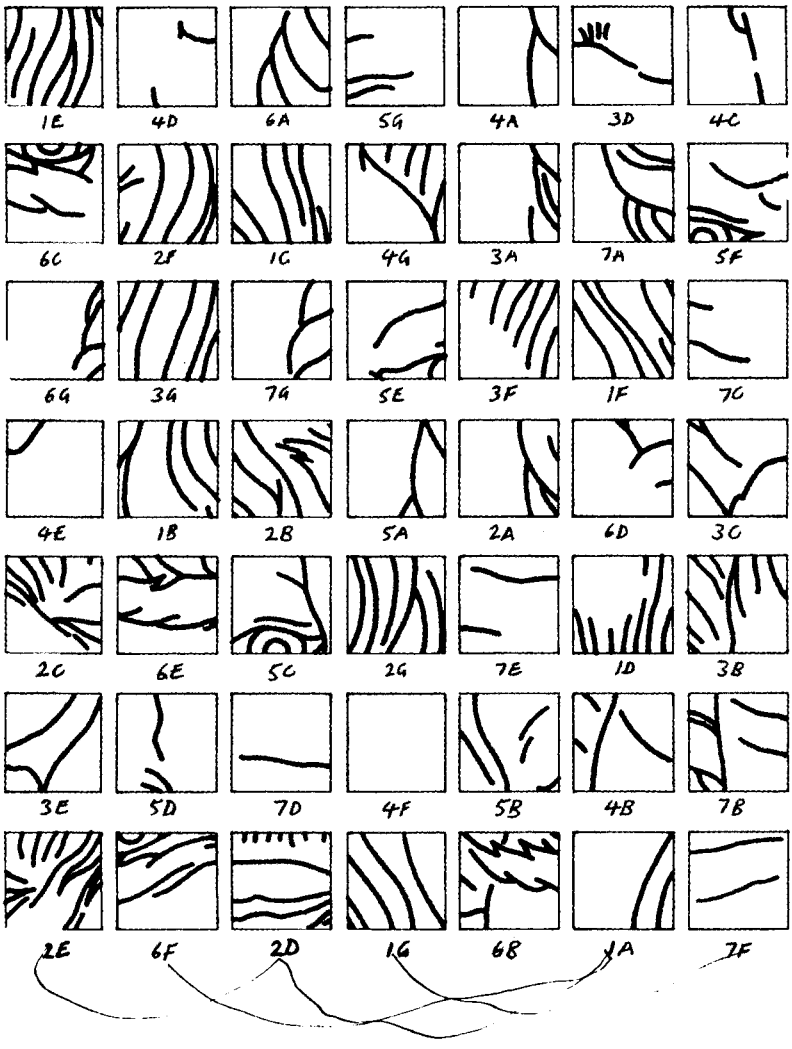
Eğitilmemiş, kullanmadığınız," zayıf" elinizle, geçen binyılın en büyük yaratıcı dahilerinden birinin, Leonardo da Vinci'nin çalışmasına yakın bir iş çıkardınız! Bunu nasıl yaptınız?

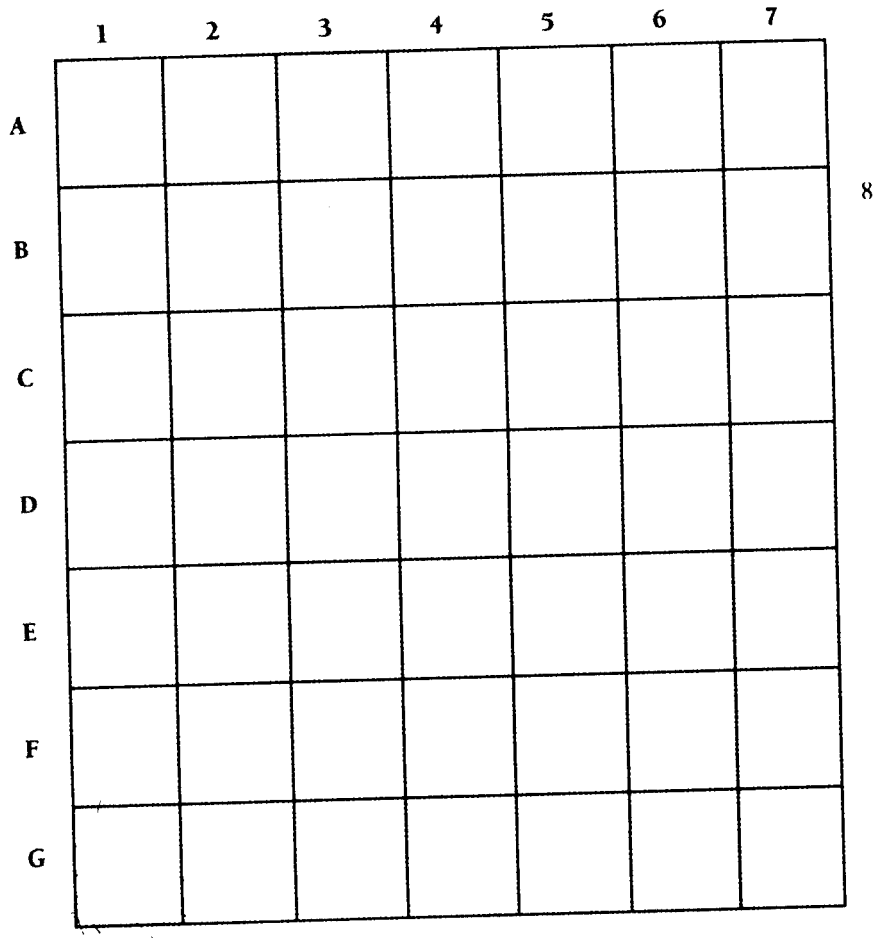
Yaptınız, çünkü beyniniz daha önce hiç bilmediğiniz bir yöntem kullandı. Bu, bütün ressamlar (sizin gibi) ve yaratıcı düşünürler (yine sizin gibi) için doğal bir şey. Bu yöntem bazı şeyleri ölçmek için gözlerinizle beyniniz arasında, tıpkı tasarlandıkları gibi, bağlantı kurmanıza olanak tanıyor. Beyin bunu objektif olarak yapma olanağı bulduğunda, "Asla yapamayacağım!", "Resim yeteneğim yok!", "Resim sadece bir duygu!", "Berbat resimler yapıyorum!" gibi düşüncelerin müdahalesine maruz kalmadığı sürece,

arı bir şekilde görür, ölçer, kopya eder ve böylece herkesin yapabileceği gibi doğal bir şekilde çizebilir.

Düşünsenize; biraz önce tamamladığınız resim, sizin o elinizle yaptığınız ilk resimdi. İlk derste aldığınız yapı taşlarının üzerine günlerce, haftalarca, aylarca, yıllarca çalıştıktan sonra resminizi nasıl ilerletirsiniz kim bilir!

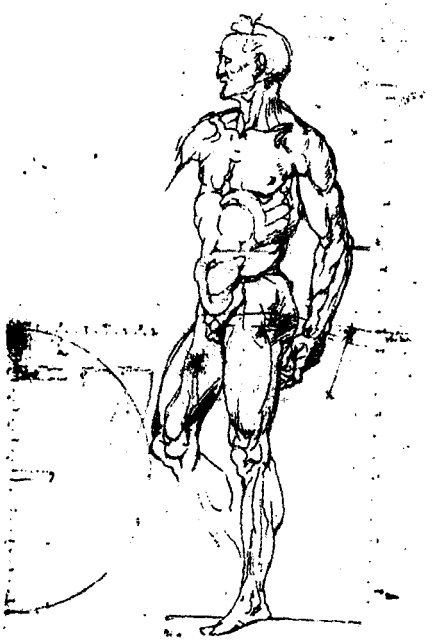

1E
4D
6A
5G
4A
3D
4C
6C
2F
1C
4G
3A
7A
5F
6G
3G
7G
5E
3F
1F
7C
4E
1B
2B
5A
2A
6D
3C
2C
6E
5C
2G
7E
1D
3B
3E
5D
7D
4F
5B
4B
7B
2E
6F
2D
1G
6B
1A
7F

1
2
3
4
5
6
7
A
B
C
D
E
F
G

Büyüklerin Sanatsal Sırrı

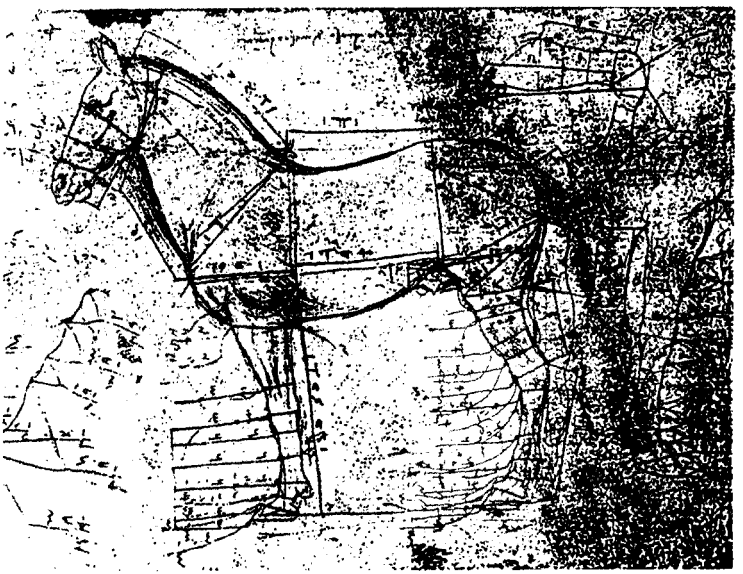
İşte size bir sürpriz daha! Michelangelo ve Leonardo Da Vinci'nin şaşırtıcı sanatsal sırrı

Onlar da tıpkı sizin yaptığınız şeyi yapıyorlardı! Önce gözlemleyerek, sonra numaralandırıp ölçerek çiziyorlardı. İki sayfadaki illüstrasyonlara bakın. Birincisinde Michelangelo'nun kusursuz sporcu çizimini görüyorsunuz. Dikkatle bakarsanız sağa ve sol aşağı doğru çiziler, işaretler ve sayılar fark edeceksiniz. Michelangelo insan formunu bir bilim adamı gibi gözlemliyor, bedenin orantılarını ölçüyor, kendine rehber olarak sayıları ve çizgileri alıyor ve sonra "boşlukları dolduruyordu".

İkinci çizim Leonardo'ya ait. Burada Leonardo'nun atın son şekline ulaşma yöntemi açıkça görülüyor. Kendisi, atın bacaklarını parçalara bölüyor ve sizin de öğrendiğiniz gibi, bedeni temel resim yapı taşlarına ayırıyor. Daha sonra son müdahalede bulunup çizgileri tanımlıyor. Michelaneglo gibi Leonardo da doğayı bir bilim adamı gibi gözlemliyor, gözlerinin doğal gözlem yeteneğini bugün başyapıt olarak değerlendirdiğimiz çalışmalarını ortaya koymak için kullanıyordu.

Michelangelo da Leonardo da gözlem güçlerini geliştiriyorlar, faal hale getiriyorlar, sonra da sayılarla .çiziyorlardı!

Bütün büyük ressamlar birdenbire, spontane çizmiyorlardı. Önce çizmek istedikleri şeyi yakından gözlemliyorlar, sonra analiz edip ölçüyorlar, zihin gözlerinden kâğıda kopya ediyorlardı. Leonardo insanların kendisini "uçuk kaçık" bir ressam gibi değil de doğanın kopyacısı olarak görmelerini tercih ediyordu.

Bundan sonraki Yaratıcılık Çalışmanızda yeni keşfettiğiniz becerilerinizi geliştirme fırsatı bulacaksınız, ama önce bilmeniz gereken bir şey var:

Siz öyle müthiş bir ressamsınız ki, ÇİZEMEMENİZ olanaksız!

Yaratıcı Sanat Oyunu 2

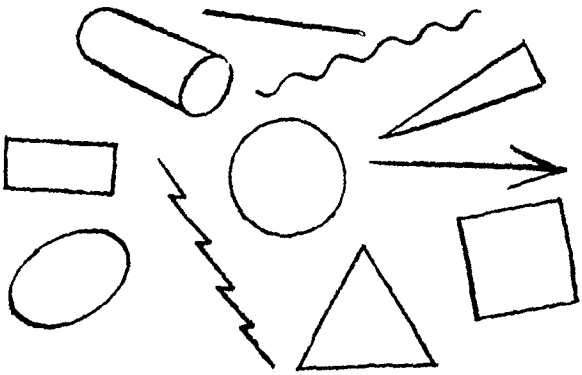
Bu oyunda size çizim için bazı yapı taşları verilecek.

Bu yapı taşları basit ovaller, üçgenler, kareler, dikdörtgenler şeklinde. Oyuna belirli bir şekille başlayacaksınız. Kullanabileceğiniz şekillerin arasında çemberler, düz ve eğri çizgiler de var. Beyniniz belirli bir şeyin ortaya çıktığını "görene" kadar istediğiniz şekli istediğiniz biçimde ekleyebilirsiniz.

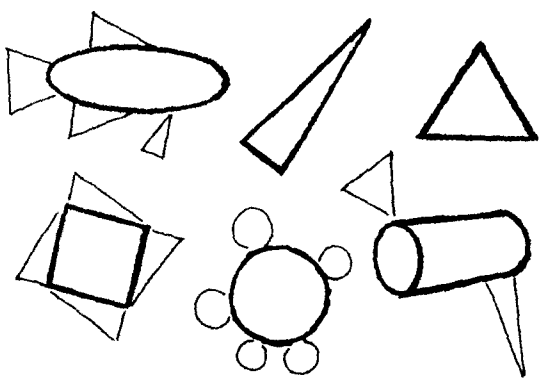
Temel sanatsal yapı taşlarını kullanarak şekli beyninizin arzu ettiği şekilde tamamlayın. Bu egzrsizi yaparken, beyninizin sahip olduğu kapasiteyi kullanmış oluyorsunuz. Bulutlara, kar kaph manzaralara, tahtalara, taşlara ve alevlere baktığımızda hayvan, canavar, yüz ve manzara şekilleri görmemizi sağlayan kapasite bu.

İkinci diyagramda altı temel şekil örneği göreceksiniz. Dört tanesine eklenecek çok fazla şey yok gibi görünüyor.

Temel sanatsal yapı taşları

Ekleme yapılmış temel bloklar

İsterseniz bunlara ekleme yapabilirsiniz. Ya da birkaç sayfa sonra, bir ressamın bunlara ne gibi eklemeler yaptığını görebilirsiniz. Bazen sayfaya farklı açı ve perspektiflerden baktığınızda şekiller daha çabuk anlam kazanabiliyor.

Artık Yaratıcı olduğunuzu, doğuştan sanatçı olduğunuzu, daha önce hiç kullanmadığınız elinizle bile çizim yapabildiğinizi, bunu yaparken tüm zamanların en büyük sanatsal yaratıcıların formüllerini uyguladığınızı ve sanatsal yaratıcı güçlerinizin geliştirebileceğinizi biliyorsunuz. Şimdi
 Yaratıcılık Çalışması zamanı.

Yaratıcılık Çalışması

1. Karalama Yapın

Temiz bir sayfanın üzerine, yukarıda tanımlanan temel yapı taşlarını kullanarak şekiller karalayın ve her biri bir imgeyi çağrıştırmaya başlayana kadar buna devam edin.

2. Yaratıcı Sanatçı'nın Ölçüm Konusundaki Püf Noktalarını Öğrenin

Gerçek sanatçıları çalışırken izlerken, ya da van Gogh ve Michelaneglo gibi sanatçıların yaşam öyküsünü anlatan filmleri seyrederken düzenli olarak son derece eksantrik bir şey yaptıklarını fark ettiniz mi? Kollarını dümdüz uzatarak kalemlerini ya da fırçalarını havaya kaldırıyorlar ve kollarını sallıyorlar. Artık siz de bu yaptıklarının onları nasıl başarıya ulaştırdığını ve sizin yaratıcı gelişiminize de nasıl yardımcı olabileceğini keşfedeceksiniz.

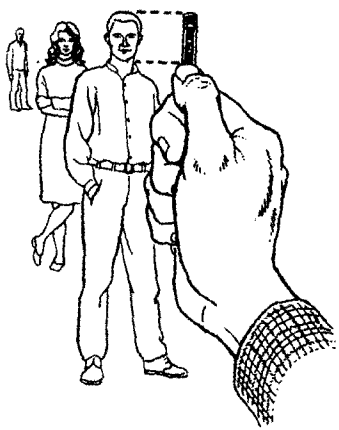
Bir grup insanla birlikteyken ya da belirli mesafedeki

insanları görürken, bir kalem alın, kol boyu uzaklığında tutun ve çeşitli kafaların "boyunu" ölçün. Ölçmeye başlamadan önce bu başın kalemin uzunluğunun ne kadarını kaplayacağını tahmin edin.

Ölçümü şöyle yapmalısınız: Kalemin tepesini, ölçtüğünüz kişinin başının tepesine denk getirin. Sonra baş parmağınızı, karşınızdakinin çenesiyle aynı hizaya gelecek şekilde kaydırın.Daha önce de belirttiğim gibi, bunu yakındaki ve uzaktaki insanlarla deneyin.

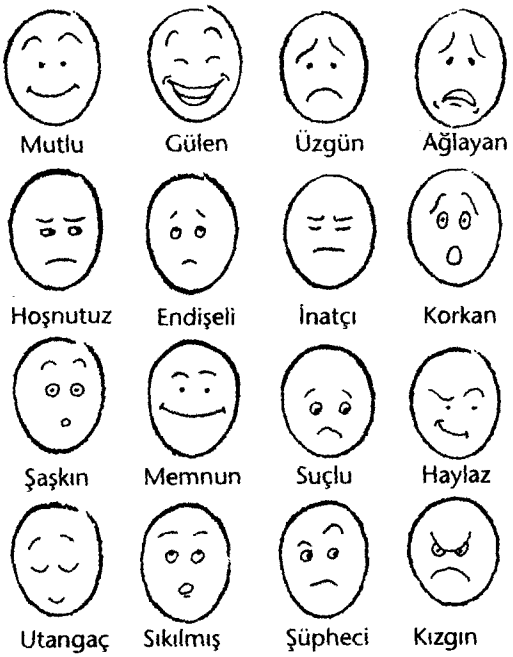
Bu egzersizin sonucu size Asya, Hindistan, Orta Doğu ve Yunanistan'ın dahileri tarafından bilinmeyen, sadece 600 yıl önce İtalyan Rönesansı'nın yaratıcı dahileri tarafından keşfedilen bir bilimsel/sanatsal/yaratıcı görme aracını tanıtacak.

Sanatçıların ölçüm tekniği

3. Karikatür Çizebilir misiniz? Elbette Çizebilirsiniz

Aşağıda çeşitli yüz ifadelerini gösteren bir dizi karikatür görüyorsunuz. Bunları dikkatle ölçüp karşılaştırarak kopya edin. Eğer herhangi biri sizin istediğiniz mükemmellikte olmazsa silmeyin; bunları daha sonraki çalışmalarınızla karşılaştırmak üzere saklayın. Artan bilgilerinizi kullanarak aynı çizimleri birkaç hafta sonra bir daha yapmaya çalışın.

4. Deneyin!

"Diğer" elinizle çizmeyi deneyin. İki eli de kullanmak, yaratıcı yetenekleri artırmanın iyi bir yoludur. Sanatsal yapı taşı yöntemini de uygulama yapmak için kullanın. Haftada bir kez temel sanatsal yapı taşlarını kullanarak 5-10 dakika boyunca karalama yapın. Böylece Yaratıcı Sanatsal Kasınızı formda tutmuş olursunuz.

5. Resim Dersi Alın!

Artı sanatsal kariyeriniz yeniden başladığına göre, nasıl resim yapılması gerektiğini anlatan kitaplara göz atabilir, resim dersleri alabilirsiniz. Bu tür çalışmalar sizi rahatlatacak ve ilham almanızı sağlayacaktır.

6. Resim Galerilerini Ziyaret Edin

Yeni bilgilerinizle, resim galerilerini ve müzeleri ziyaret edin: Tıpkı sizin gibi çizim ve resim yeteneğine sahip olan, ama aynı zamanda kendilerine kullandıkları teknikleri öğreten öğretmenlerden ders alma fırsatını yakalayan insanların çalışmalarına yepyeni gözlerle bakın. Onlar öğretmenlerini ve kendilerinden önceki ustaları taklit etmişler. Siz de onları taklit edin!

7. Görmeyi Öğrenin

Michelangelo ve Leonardo yürüyüşe çıktıklarında, ilginç ve güzel yüzler, doğada çarpıcı nesneler, eski binalar ararlardı. İlgilerini çeken bir şey gördüklerinde dikkatle gözlemlerler, gözlerini kapatırlar, bunu resmetmeye çalışırlardı. Sonra yeniden gözlemlerlerdi. İkinci gözlemde, belleklerindekiyle gerçek arasında uyum sağlamaya çalışırlar-

dı. Bunu, belleklerindeki gerçekle aynı hale gelinceye kadar tekrarlardı.Yani bir anlamda gördükleri şeyi ezberlerlerdi. Ardından da stüdyolarına dönüp bunu kaydederlerdi.

Bu inanılmaz ilginç oyunu siz de oynayın. Bunu yaptığınızda, resim yeteneğinizin, hatta aynı zamanda görme ve hatırlama yeteneğinizin geliştiğini göreceksiniz.

8. Resim Malzemeleri Satan Bir Dükkâna Gidin ve Keşfedin!

Resim dersi alabileceğiniz yerleri öğrenin, ilginç kitap ve dergilere göz atın, en önemlisi kendinize bir eskiz defteri ya da defter alın. Yaratıcı fikirlerinizi ve bulduğunuz imgeleri buraya aktarın. Böylece Edison ve Leonardo'num izinden gitmiş olursunuz!

9. Bakın!

Eğer doğuştan Yaratıcı Deha olduğunuz konusunda kuşkunuz varsa, şunları düşünün. Şimdiye dek gördüğünüz her güzel, muhteşem, karmaşık ve olağanüstü şeyin anıları arasında dolaşın. Eğer bu kitabı okurken ilginç bir şeyle karşılaşabilecek durumdaysanız, başınızı kaldırıp çevrenize bakının.

Görmek için gözlerimizi kullandığımızdan ve gerçeklik "orada" olduğundan, bir şeylere baktığımızda, onun sadece orada olduğunu ve sadece baktığımızı varsayarız:

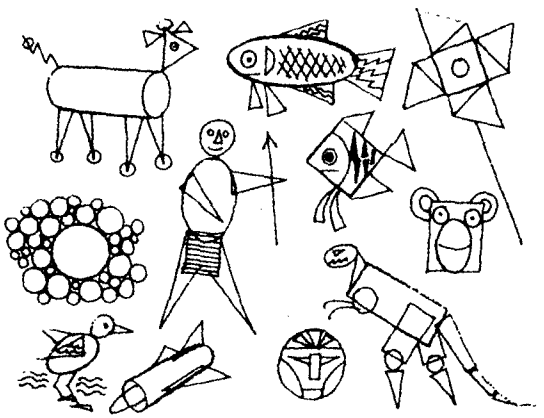
Ama sadece "orada" olsaydı, kafalarımıza nasıl girerdi?

Gerçekte olan şey şudur: 260 milyon ışık alıcısı olan gözleriniz saniyede milyarlarca ışık fotonu alır ve bunların hepsi size imge taşır. Gözünüz daha sonra bu imgeleri beyninizin arka tarafındaki optik sinire aktarır. Bu sinir bütün dış dünyayı kafanızın içinde yeniden yaratır.

Başka bir deyişle, yaşamınızın uyanık geçen hemen her saniyesinde, Yaratıcı Beyninizdeki Usta Sanatçı gerçekliğin kusursuz resimlerini çizmektedir. Her güzel yüz, karla kaplı dağ, gün batımı, ayın doğuşu, çiçek, hayvan, kuş, kendi beyninizde yeniden yaratılır.

Şimdiye kadar milyarlarca başyapıt resmettin bile, dahi arkadaşım! Ellerin eğlenceye katılmak ve senin için biraz daha eğlence yaratmak istiyor. Neden onlara izin vermiyorsun?

Tamamlanmış bedenler

Beşinci Bölüm

Dünya nüfusunun büyük çoğunluğu müzik konusunda yaratıcı olmadığını, şarkı söyleyemediğini düşünüyor. Bu bölümde bunun nedenlerini göreceksiniz. O usta müzisyenlerden, kuşlardan, dersler alacaksınız. Hayatınızın büyük bölümünde en azından iki karmaşık müzik aletini çaldığınızı, binlerce beste "yarattığınızı" keşfedeceksiniz. Ayrıca bu yeteneklerinizi nasıl geliştirebileceğinizi de öğreneceksiniz.

Neden insanların %95'i kesinlikle müzik konusunda yeteneğinin olmadığına, tıpkı ressamlar gibi müzisyenlerin de Tanrı'nın şanslı kulları olduğuna inanıyor?

Resimde olduğu gibi, müzikte de insanlar bir şeyler yaratmayı denediler ve başarısız olduklarını hissettiler. Peki gerçekten başarısız olmuşlar mıydı? Yoksa doğal olarak müzik yaratmanın sırrını bilmiyorlar mıydı?

Bu konuda daha net bir bakış açısına sahip olmak için kuşların yaptıklarına bakalım.

Kuşlar nasıl müzik yapar?

Geçen yüzyılın başında, Suzuki adında genç, olağanüstü bir Japon müzisyen kuşların şarkı söylemeyi nasıl öğrendiğini inceledi.

Japonya'da milyonlarca insan evinde ötücü kuş besliyordu. Bu tür kuşlara büyük bir talep vardı. Suzuki, kuş cıvıltısının gelişimini incelemek için en iyisinin bir kuş bakım evine gitmek olduğuna karar verdi. Böyle bakım evlerinde on binlerce kuş yumurtası oluyordu.

Suzuki, büyük bir şaşkınlıkla küçük kuş yavrularının "doğuştan" ötemediklerini gördü. Kuşlar önce bakımevinin yetkilileri tarafından oraya özel olarak getirilen "Usta Şarkıcı"nın ötüşünü dinliyorlar, yüzlerce denemeden sonra ustaları gibi şarkı söylemeye, yani ötmeye başlıyorlardı.

Başka bir deyişle, resimde ve ressamlarda olduğu gibi, kuşlar da şarkı söylemeyi sihirli bir şekilde, birdenbire öğrenmiyorlardı. En iyiyi taklit ediyorlar, ustalık mertebesine erişmeden önce binlerce deneme yapıyorlardı.

Suzuki bütün kuşların, hayvanların ve insanların beyinleri için geçerli olan bir gerçeği keşfetti. Şarkı söylemek ve müzik yapmak, taklit ederek ve mükemmele ulaşmak için sürekli çalışarak kazanılan, öğrenilen becerilerdi.

Artık bu konuda bilgi sahibi olduğunuza göre, yaratıcı müzikal gelişim yolculuğuna başladığınızda yaşamış olabileceğiniz tipik olaylara bir kez daha göz atalım.

Müzisyenin ölümü

Bir kez daha çocukluğunuzu düşünün.

Çok güzel bir ilkbahar günü. Arkadaşlarınızla, çiçekler içindeki bir parkta oynuyorsunuz. İnsanlar köpeklerini dolaştırıyorlar, arkadaşlarıyla buluşuyorlar ve baharın tadını çıkarıyorlar.

Bu ortam sizin içinizin de neşeyle dolmasını sağlıyor. Arkadaşlarınızla birlikte henüz keşfetmeye başladığınız muhteşem müzik aletini denemeye koyuluyorsunuz: sesinizi. Her biriniz herhangi bir opera sanatçısından daha tiz notalara çıkabiliyorsunuz. Her notayı kaç farklı şekilde çıkarabileceğinizi, ne kadar uzatabileceğinizi, sesinizi ne kadar yükseltebileceğinizi keşfediyorsunuz.

Bu muhteşem senfoninin ortasında anneniz, babanız, arkadaşlarınızın anne babaları yanınıza gelip bağırmamanızı, çığlık atmamanızı, diğer insanları rahatsız etmemenizi söylüyorlar. Siz de sesinizi denemenizin ve uç noktalarını keşfetmenizin kötü ve rahatsız edici bir şey olduğunu öğreniyorsunuz.

Bir süre sonra sınıftasınız. İşinize öylesine dalıyorsunuz ki kendi kendinize şarkı mırıldanmaya başlıyorsunuz. Hemen susmanız ve çalışırken ses-

siz olmanız söyleniyor. Müziğin sanattan, öğrenmeden ve verimlilikten ayrı olduğunu fark ediyorsunuz.

Birkaç yıl sonra, siz sesinizi kullanmaktan korkmaya başlamışken ve ancak kontrollü kullanabilir hale gelmişken,, müzik dersinde sınava tabi tutuluyorsunuz. Sınıfın önünde dikiliyorsunuz ve sözlü sınav oluyorsunuz. Boyun ve boğaz kaslarınız geriliyor, korkudan ağzınız kuruyor; piyanoyla

çalınan her notayı tekrar etmeniz isteniyor. Yaklaşamıyorsunuz bile. Kulağınızın iyi olmadığını, sesinizin de okul korosuna girmeye yetecek düzeyde olmadığını öğreniyorsunuz. Sonuç olarak, önemli biri okulu ziyaret ettiğinde ya da önemli bir tören olduğunda, büyük bir topluluk günün anlam ve önemine uygun şarkıları söylerken sizden sadece ağzınızı açıp kapatarak söylermiş gibi yapmanız isteniyor.

Hevesiniz zaten kırılmış. Bir gün kendinizi banyoda en sevdiğiniz şarkıyı söylerken buluyorsunuz. Tan o sırada aşağıdan kaba bir ses duyuluyor: "Şu korkunç gürültüyü keser misin!" Sevdiklerinizin bile sizin müziğinizden rahatsız olduğunu anlıyorsunuz!

Bütün bu "objektif kanıtlar" sizi müzik konusunda yeteneksiz olduğunuza, şarkı söyleyemediğinize, başka faaliyetlere yönelmeniz gerektiğine ikna etmiş durumda.

Ama bu doğru mu? Bu kanıtlar gerçekten kanıt mı? Yoksa bunun tam tersi mi doğru? Belki de sizi doğuştan yetenekli, yaratıcı bir müzisyensiniz?

Müzisyenin yeniden doğuşu

Yeteneğinizin aleyhinde olan tüm kanıtlara karşın, siz müzik konusunda yaratıcı dahisiniz. Üstelik bunun kanıtları var!

Birinci Kanıt: Usta Şarkıcı Kuşlar

Suzuki'ye dönelim. Suzuki ötücü kuşların ötmeyi Usta Şarkıcı'yı taklit ederek öğrendiğini keşfetmişti. Aynı zamanda her kuş beyninin Usta Şarkıcı"yı taklit edebilecek kapasitede olduğunu görmüştü. Başka bir deyişle, sürekli taklit ve tekrar etme olanağına sahip olan kuş yavruları, ustalık mertebesine erişebiliyorlardı. Bu, öğrenmenin doğal bir aşamasıydı zaten. Yavrular bu aşamaya geldikten sonra, farklı ötüş şekilleri geliştiriyorlardı.

Bir kuşun beyni, sizin beyninizle karşılaştırıldığında çok basit bir yapıya sahiptir. Kuşun beyni yapabiliyorsa, sizin beyniniz de yapabilir. Beyniniz bir ustayı taklit etme olanağı yakalarsa ve sürekli tekrar yaparsa, üstün standartlara erişebilir.

Her Çocuk Keman Çalabilir

Suzuki, çok küçük çocuklara keman çalmayı öğreterek bu teorisini uygulamaya geçirmeye karar verdi. Onlara nota kitapları vermedi. Sadece kendisinin enstrümanla yaptığı temel hareketleri taklit etmelerini istedi. Diğer öğretmenlere de aynı şeyi yapmayı öğretti. Bu işe yaradı.

Bugün, 21. yüzyılın başında, dünya çapında

yüz binlerce çocuk Suzuki'nin yöntemini kullanarak keman ve diğer müzik aletlerini çalmayı, aynı zamanda sesini kullanmayı öğrenmiş durumda. İyi çalamayan tek bir çocuk bile bulunamadı. Aynı teknik yetişkinler üzerinde de uygulandı ve başarılı oldu.

Sizin bu yöntemle öğrenemeyen tek kişi olmanız olanaksız. Siz doğuştan Yaratıcı Müzisyensiniz!

İkinci Kanıt: Konuşabiliyorsunuz. Dolayısıyla Şarkı da Söyleyebilirsiniz!

Konuşuyor musunuz? Elbette.

Nasıl öğrendiniz? Başkalarını taklit ederek.

Neyi taklit ettiniz? Sesi, ritmi, vuruşu, aksam, kadansı, sözcükleri, volümü, notaları, hareketleri, uyumu.

Bunlar neyi oluşturuyor? Müziği.

Hiç bilmediğiniz bir dili konuşan bir grup insanı dinlerseniz, sanki hepsinin şarkı söylediğini fark edersiniz. Çoğu kişinin şarkı söyleyemediğini düşünmesinin nedeni bu: Sürekli şarkı söylediğimiz halde, buna başka bir ad veriyoruz: Konuşma.

Üçüncü Kanıt:
Siz Zaten Bir Müzik Aleti Çalıyorsunuz

Hayatınız boyunca bir müzik aleti çaldınız: Sesinizi. Sesiniz aslında karmaşık bir müzik aletinden başka bir şey değil. Dudaklarınızı, ağzınızı, dilinizi, boğazını, akciğerlerinizi, diyaframınızı, dişlerinizi ve kafatasınızdaki bütün oyukları kapsıyor.

Milyonlarca çalışır bölümden oluşuyor. En karmaşık keman, gitar, org onun yanında hiç kalır. Üstelik siz bu aleti doğduğunuz günden beri kullanıyorsunuz! Siz doğuştan Yaratıcı Müzisyensiniz!

Dördüncü Kanıt:
İkinci Müzik Aletiniz

İkinci müzik aletiniz de kulağınız. Kulağınız da insanoğlunun yaptığı her şeyden daha karmaşık bir yapıya sahip. Binlerce çalışır bölümden oluşuyor ve yaratıcı kapasitesi açısından gözlerinize benziyor.

Algıladığınız her ton, duyduğunuz her şarkı ya da arya, dans ettiğiniz her pop ya da rock parçası, sizi kendinizden geçiren her konçerto ya da senfoni sizin tarafınızdan çalınıp yeniden yaratılıyor.

Tıpkı gözlerinizin milyonlarca sanatsal başyapıt yaratmanıza yardımcı olması gibi, kulaklarınızla da duyduğunuz her şarkının her notasını yeniden, yeniden yaratıyorsunuz.

Büyük Yaratıcı Müzisyenler: "Doğuştan" mı "Beslenerek" mi?

Yaygın inanca göre büyük yaratıcı müzisyenler "doğuştan" müzisyendirler. Annelerinin karnından beste yaparak çıkmışlardır!

Böylesine akıl dışı bir şey olabilir mi?

Tarihten Örnek: Ludwig van Beethoven

Beethoven 1770'de müzisyen olarak doğmadı, müzik dünyasının içinde doğdu.

Akrabalarının çoğu ya şarkıcıydı ya da enstrüman çalıyordu. Babası onun en iyi müzik eğitimini almasını sağlamak konusunda kararlıydı. Sonuçta Beethoven aralarında Haydn'in de bulunduğu çağının en önemli müzisyenlerinden dersler aldı.

Beethoven'ın yaşadığı kasabada müzik hep vardı. Sokak çalgıcıları, festivaller, salonlarda ya da evlerde düzenlenen konserler, kilise müziği son derece yaygındı.

Beethoven notaların dilini, bizim sözcüklerin dilini öğrendiğimiz hızda öğrendi. Bebek ve çocık beyninizin dili öğrenip kullanırken kaç saat harcadığını, her yıl kaç saatinizi dili kullanmaya ayırdığınızı düşünün. Beethoven o kadar çalıştı işte!

Tarihten Örnek: Wolfgang Amadeus Mozart

Beethoven gibi Mozart da dünyaya senfoniler besteleyerek gelmedi. Kendisi, Leopold Mozart'ın en küçük oğluydu. Leopold Mozart profesyonel müzisyendi; aynı zamanda öğretmenlik yapıyordu.

Genç Mozart müzik dilini olabilecek en iyi özel öğretmenlerden birinden günbegün öğrendi. Beethoven gibi Mozart da seçtiği yaratıcı ifade alanında çok çalıştı. Günde 18 saat çalıştığı söyleniyor.

Tarihten Örnek: Johann Sebastian Bach

Beethoven ve Mozart gibi, Bach'ın da "doğuştan" müzisyen olduğu düşünülüyor. Oysa Bach'ın da sırrı çok çalışmasıydı.

Johann Sebastian Bach da müzisyenlerden oluşan bir aileden geliyordu. Hepsi genç Johann'a ders verdiler. Özellikle Ohrdruf'ta org çalan en büyük ağabeyi Johann Christoph onunla yakından ilgilendi. Genç Johann da ağabeyini taklit etti.

Bach ailesinde bilgi alışverişinde bulunma geleneği vardı. 70 müzisyenin sürekli etkileşim halinde bulunmasının genç Bach üzerindeki etkisi çok olumlu oldu. Bu, başlı başına bir eğitimdi.

Bach kendine Yaratıcı Verimlilik hedefleri belirlerdi. Bunlardan biri haftada bir kez kantata yazmaktı. Yorgun ve hastayken bile bunu

yapıyordu. Öğrencilerine şunu söylüyordu: "Benim kadar çalışan herkes benim kadar başarılı olur." Bach 60 yıl boyunca her gün 10-18 saat çalıştı. Bu, toplamda 328.500 saat eder!

Artık sizin müzik konusunda doğuştan yaratıcı olduğunuzu biliyoruz. Bu durumda Yaratıcılık Çalışması'nın zamanı geldi.

Yaratıcılık Çalışması

1. Şarkı Söyleyin!

Yeniden banyoda şarkı söylemeye başlayın (ya da buna devam edin!). Eğer bundan yakınan olursa, onlardan kendinizi geliştirmenize yardımcı olmalarını isteyin!

2. Dans edin!

Dans, doğal ritim duygusunun ve yaratıcı müzik yeteneğinin doğal ifadesidir. Disco'dan aerobic'e (beyninize ve yüreğinize iyi gelir), jazz'dan valse kadar her formu deneyin.

Her dans edişinizde, yeni hareketler, ritimler, formlar deneyerek Yaratıcılığınızı ortaya çıkarın.

3. Kendinize Bir Başka Enstrüman Bulun

Bir müzik mağazasına gidip etrafınıza göz atın. Kendinize basit bir müzik aleti bulun. Bu küçük bir davul seti ya da basit bir üflemeli çalgı olabilir. Gitarı ya da orgu da tercih edebilirsiniz.

Farklı müzik türleri dinleyerek kulağınızı geliştirebilir, zihinsel kütüphanenizi genişletebilirsiniz. Farklı ülkelerin müziklerini dinleyebilirsiniz. Çok geçmeden bütün dünyanın müzik konusunda ne kadar yaratıcı olduğunu fark edeceksiniz. Bu, herkesin müzik konusunda yetenekli olduğunu ve yaratıcı müzikal ifade biçimlerinin sonsuz olduğunu görmenizi sağlayacak.

4. Sınırlarımızı Genişletin

Düşündükleriniz sınırlarınızı ve gerçeklerinizi yaratır. Eğer şarkı söyleyemeyeceğinizi, müzik aleti çalamayacağınızı düşünürseniz, bunları yapamazsınız. Sınırlarınız kesinleşir. Eğer şarkı söyleyebildiğinizi ve bir müzik aleti çalma potansiyelinizin olduğunu düşünürseniz, bunları yapabilirsiniz. Sınırlarınız ortadan kalkar.

Bu ilke, Boston Filarmoni Orkestrası'nın kurucusu ve şefi Profesör Benjamin Zander tarafından vurgulanmıştı. Zander'in ileri düzeydeki müzik öğrencilerine Yaratıcı Müzisyenlik dersi verirken kullandığı özgün ve etkin bir yaklaşımı vardı.

Zander yıl başında öğrencilerini karşılıyor ve onlara yerinde bir müzikal ritim ve vurguyla, yıl sonunda alacakları notları şimdiden bildiğini söylüyordu.

Öğrenciler ilgiyle dinlerken, Zandel neşeyle devam ediyordu. "Hepiniz 'A' alacakınız. Bunu size garanti ediyorum. Bunun için önümüzdeki iki hafta içinde bana uzun bir mektup yazmanız gerekiyor. Kendinizi Yaratıcı Müzisyenlik dersinden yüksek notla geçmiş olarak hayal edeceksiniz ve bu mektupta size neden 'A' verildiğini, bunun için kaç saat çalıştığınızı, hedeflerinizin neler olduğunu, bunlara ulaşıp ulaşamadığınızı, hangi hataları yaptığınızı, bu hataları nasıl düzelttiğinizi, hangi öğütleri önemseyip uyguladığınızı, bu süre içinde hayata dair ne gibi dersler aldığınızı yazacaksınız.

Bundan sonra çalışmalarınızı nasıl ilerleteceğinizi de ekleyeceksiniz elbette."

Bütün öğrenciler onun söylediğini yaptı. Eylem planına sadık kalan her öğrenci yıl sonunda 'A' almayı hak etti.

Siz de Yaratıcı Müzisyenliğinizi nasıl geliştireceğiniz konusunda kendinize bir not yazın!

5. Kendinize Yaratıcı Müzisyen Olduğunuzu Hatırlatın

Kendinize sürekli Yaratıcı Müzisyen olduğunuzu hatırlatın. Kuşların öttüğünü duyduğunuzda, onların bunu taklit ederek ve ısrarlı çalışmalar sonucunda başardıklarını hatırlayın. Parmaklarınızı masaya vurduğunuzu fark ettiğinizde, perküsyoncu olduğunuzu düşünün. Bir arkadaşınızla konuşurken ya da sohbet ederken, düet yaptığınızı varsayın.

Unutmayın, siz de Beethoven'la çalışmış olsaydınız, şimdi çok daha farklı bir durumda olurdunuz!

6. Müzik Konusunda Fırsatlar Yaratın

Artık Yaratıcı Müzisyen olduğunuzu bildiğinize göre, Yaratıcılığınızı ifade etmek için her fırsatı değerlendirin. Kulüp marşlarını söyleyebileceğiniz spor etkinliklerine katılın. Karaoke barlarına gidin. Ama sadece oturup dinlemeyin. Kalkıp şarkı söyleyin! İlk girişimlerinizin çok kötü olduğunu düşünseniz de ısrarcı davranın. Sonuç olumlu olacak.

Kulüplerde ve partilerde çalan müzikle birlikte siz de şarkı söyleyin. Evde radyoya, CD'ye, televizyona eşlik edin.

Eğer küçük çocuklarınız varsa, onlarla birlikte müzik seansları düzenleyin. Onların istedikleri şeylerle müzik yapmalarına izin verin. Buna bayılacaklardır.

7. Müzik Dersleri Almayı Düşünün

Öğetmen bulmak için şu kurallara uymak gerekir:

- Öğretmen mutlaka nitelikli ve sizin çalmak istediğiniz enstrüman konusunda usta olmalıdır.
- Sizin istediğiniz her müzik türünü öğrenebileceğinize inanmalı, görevine enerjiyle, coşkuyla ve olumlu yaklaşmalıdır.

Bunun dışında arkadaşlarınızın kurduğu bir müzik grubuna da katılabilirsiniz. Böylece yaşamınızı değiştirecek, çok daha canlı hale getirecek deneyimler kazanabilirsiniz.

8. İyi Haberleri Yayın!

Artık doğuştan gelen yaratıcı müzik yeteneği konusundaki gerçeği bildiğinize göre, iyi haberleri yayabilirsiniz.

Bundan sonra, müzik konusunda yetenekli olmadıklarını söyleyen arkadaşlarınıza burada öğrendiğiniz bilgileri aktarın. Onları sıkıcı, şarkısız hapishanelerinden kurtarın. Bunu yaptığınızda etrafınız şarkı söyleyen, dans eden, müzik yapan kişilerle dolacak. Bu da hayatınızı bir senfoniye dönüştürecek!

Altıncı Bölüm

Yaratıcı Düşünmede akıcılık, yaratabildiğiniz fikir sayısına ve bunları yaratma hızınıza bağlıdır. Akıcılık, Yaratıcı Düşünürlerin ve bütün dahilerin temel hedeflerinden biridir.

Bu hedefin kendisi bir sorun yaratabilir; nitelik sorunu. Eğer düşünmenizi hızlandırırsanız ve daha fazla fikir ortaya çıkarmaya başlarsanız, yaratıcı fikirlerin niteliğine ne olur? Kalite azalır mı, aynı mı kalır yoksa artar mı?

Yanıt size şaşırtıcı gelebilir: Fikirlerin niceliği ve hızı arttıkça kalite de artar.

Şimdi büyük Yaratıcı Düşünürlere bakalım ve onlar için bu sürecin nasıl işlediğini görelim. Bu düşünürlerin bazılarının verimliliği şaşırtıcıdır:

- **Marie Curie:** Bu büyük bilim insanı sadece bir değil, iki Nobel ödülü aldı. Üstelik fizik ve kimya olmak üzere iki ayrı alanda. Manyetizma, radyoaktivi-

teve x-ışınlarının tıbbi kullanımı gibi alanlarda çalıştı; radyum ve polonyumu ayrıştırdı.

- **Leonardo da Vinci:** Birçok farklı alanda fikirler geliştirdi. Bunları saymak bile olanaksız!
- **Charles Darwin:** Evrim Teorisi'nin yaratıcısı olan Darwin'in çok sayıda yayımlanmış çalışması var.
- **Thomas Edison:** Dünyanın en çok patent alan kişisi (1093 adet). Aynı zamanda çalışmalardan ve fikirlerden oluşan 350 defter doldurdu.

- **Albert Einstein:** İzafiyet Teorisi'nin yanı sıra 240 bilimsel makale yayımladı.
- **Sigmund Freud:** Psikoloji konusunda 330 makale yayımladı.
- **Goethe:** Çalışmalarında 50.000 sözcük kullandı.
- **Garry Kasparov:** Dünyanın en iyi satranç oyuncusu binlerce oyun oynadı, analiz etti, ezberledi ve yorumladı.
- **Mozart:** Kısa yaşamında 600'den fazla parça besteledi; bunların arasında 40 senfoni yer alıyor.
- **Pablo Picasso:** 20. yüzyılın yaratıcı devi 20.000'den fazla sanat eserine imza attı.
- **Rembrandt:** Pek çok farklı alanda çalıştı. Bu arada 650'den fazla tabloya ve 2000 çizime imza attı.
- **William Shakespeare:** Bütün zamanların en ünlü İngiliz yazarı 20 yıl içinde 154 sone ve 37 önemli oyun yazdı.

Yukarıdaki liste, dahilerin ancak birkaç özel fikir üretebildikleri şeklindeki görüşü haksız çıkarmaktadır. Bunun aksine, bu kişilerin enerjileri ve verimlilikleri ürettikleri her yeni fikirle biraz daha artmaktadır.

Peki büyük yaratıcı dahiler birbiri ardına mükemmel fikirler mi patlatıyorlardı? Hayır! Onlar fikir üretiyorlardı. Bu fikirlerin bazıları hiç de parlak değildi; ama onların daha iylerini üretmelerine yardımcı oluyordu.

Niteliğine bakmaksızın fikir üreten dahiler böylece kalitelerini artırmayı garantiliyorlardı. Sol beyinleriyle sağ beyinleri arasında iletişim kurulmasını sağlıyorlar, sinerjik bir düşünme süreci yaratmış oluyorlardı. Bu "kafasını kullanmayı bilen" insanların genel özelliğidir.

Altın arama

Yaratıcı fikir ortaya koyma süreci altın aramaya benzer. Altınlar, nehir yataklarında binlerce taşın, kumların arasından çıkar. Zihin nehrinde de aynı durum geçerlidir.

Taşlar ve kumlar mevcut bütün fikirleri temsil eder. Altın (büyük yaratıcı fikir ya da yeni yaratıcı çözüm) bulmak için taşların, kumların (bütün fikirler) arasında dolaşmanız gerekir.

Büyük yaratıcı dahiler bunu biliyorlardı. Bu nedenle yüzlerce fikir ortaya koyuyorlardı.

Başka bir deyişle, dahiler, üretilen her şeyin arasından iyileri seçiyorlardı.

Artık Yaratıcı Verimliliğin sırrını biliyorsunuz. Daha hızlı bir şekilde daha fazla fikir ortaya koyduğunuz sürece Yaratıcı düşünmenin niceliğini de gücünü de artırırsınız.

Yaratıcılık Çalışması'nın zamanı geldi.

1. Düşünme Hızınızı Geliştirin

Çoğu kişi normal hızda, potansiyelinin aşağı yukarı en alt seviyesinde düşünür. Bunu bildiğinize göre, düşünme hızınız üzerinde yoğunlaşarak yaratıcı hızınızın doğal bir şekilde artmaya başladığını görebilirsiniz.

2. Unutmayın; Fikir Ortaya Atma Yeteneğiniz Sınırsızdır

FUN egzersizini hatırlayın. Benzer şekilde, yapmadığınız işler için bahane yaratma konusundaki sınırsız kapasitenizi hatırlıyor musunuz?

Yaşamınıza şöyle bir bakın ve yaptığınız, Yaratıcı olarak tanımlanabilecek şeyleri düşünün. Sınırsız yaratıcı güçlerinizin farkına vardıkça, beyniniz de yaratıcı fikirler üretmeye daha hazır hale gelecektir.

3. Bir Şeyler Arasındaki İlişkileri Daha Çabuk Görün

Biraz sonra sayfalara dağınık olarak yazılmış sözcükler göreceksiniz. Akıcılık oyunu bu sözcüklerden birini rasgele seçmek ve bununla diğerlerinden biri arasında bağlantı kurmaktır.

Her çift için, en az beş benzerlik düşünün. Eğer iki sözcük arasında 10 benzerlik bulabilirseniz çok başarılısınız

demektir. 15 benzerlik bulmanız, dünyada %1'lik dilime girdiğinizi gösterir. 20 sözcük bulmanız ise bu alanda dahi olduğunuz anlamına gelir.

4. Sözcük Dağarcığınızı Geliştirin

Her gün yeni bir sözcük öğrenmeniz bir yılda 360 sözcük öğreneceğiniz anlamına gelir. Bu da 360 yeni fikir geliştirebileceğinizi ve bunlar arasında ilişkiler kurabileceğinizi gösterir.

Bu durumda fikirlerinizin hem hacmi hem de hızı artacaktır.

5. Yapı Taşı Hızı Egzersizi

Dördüncü Bölüm'deki Yaratıcılık Çalışması'na geri dönün. Aynı egzersizi yapın, bu kez zamanı da dikkate alın. Haftada ya da ayda bir kez tekrarlayın. Harcadığınız zamanın gitgide azaldığını göreceksiniz. Bu egzersiz, Yaratıcı Zihin Kaslarını formda tutmak açısından çok yararlıdır.

6. Bireysel Beyin Fırtınası

Bir konuda beyin fırtınası yaparken, bırakın fikirler sel olsun. Olabildiğince çok fikir ortaya atın. Bunu olabildiğince çabuk yapın. Fikirlerin iyi ya da kötü, pratik ya da zor olduğunu düşünmeyin; buna en sonunda karar verirsiniz.

Fikirleri geliştirme sırasında bunları sürekli gözden geçirip eleştirmek yaygın bir davranıştır. Yaratıcılığa bundan daha fazla zarar verebilecek bir şey de yoktur!

7. Grup Beyin Fırtınası

Burada da Bireysel Beyin Fırtınası'nda geçerli olan durum geçerlidir. Ancak burada önemli olan herkesin kendini rahat hissetmesi, fikirlerini dile getirmeye hazır olmasıdır.

Eğer gruptakilerden biri fikirleri eleştirmeye başlarsa, hemen yaratıcı lider durumuna geçip şöyle diyebilirsiniz: "Evet, bu iyi bir eleştiri, ama bunu bir sonraki aşamaya bı-
 rakahm. Şimdilik fikir geliştirmeye devam edelim."

8. Hızlanmakta Acele Etmeyin

Fikir üretme konusunda hızlanayım derken telaşa kapılmayın. Bunu yaparken rahat ve mümkünse yalnız olun.

Yaratıcı Akıcılığınızı artırma konusunda kendinize yeterince fırsat tanıdığınızdan emin olun. Beyniniz hızlanırken bedeniniz dinlensin. Bırakın bu süre içinde bütün işi beyniniz yapsın!

9. Boş Sayfalı Zihin Haritası Defterleri Tutun

Bu defterleri, yeni fikirlerin aklınıza en çok geldiği yerlerde, örneğin yatağınızın başında, masanızın üzerinde, arabanızda bırakın. Ya da yanınızda sürekli bir defter taşıyın. Aklınıza yaratıcı fikirler geldiğinde bunları hemen Zihin Haritası şeklinde not edin. Bu defterler beyninizin yaratıcı fikirler ortaya koyma kapasitesini artıracaktır. Tıpkı insanın gözünün önünde duran abur cuburların atıştırma isteğini artırması gibi.

10. Kendinize Hedefler Belirleyin

Geleneksel beyin fırtınası seanslarında ortalama bir birey 7-10 yaratıcı fikir düşünür. İki gün içinde ortalama bir grup da 120 yeni fikir geliştirebilmektedir.

Eğer kendinize bireysel hedef olarak 20-40, grup hedefi olarak da 200-400 fikir belirlerseniz, beyninizi normalden daha fazla fikir ortaya koymaya zorlarsınız. Ne kadar çok fikir geliştirirseniz, altın bulma şansınız o kadar artar!

Nehir

Portakal

Oğul

Kuş

Kılıç

Tırnak

Kavanoz

Uzay gemisi

Kalem

Ağız

Ampul

Yaprak

Ay

Otobüs

Kurbağa

Hamamböceği

Taş

Güneş

Saat

Göğüs Gitar

Yedinci Bölüm

Şimdiye kadar beyninizin Yaratıcı olmak üzere tasarlanmış bir süper-sinerjik enstrüman olduğunu, beynin iki bölümünü birleştirerek Yaratıcı Gücü büyük ölçüde artırabileceğinizi, bunun özellikle düşünceleri Zihin Haritaları sayesinde gözle görülür hale getirme konusunda geçerli olduğunu öğrendiniz.

Bunun dışında artık resim ve müzik konusunda doğuştan yaratıcı olduğunuzu, Yaratıcı Verimlilik potansiyelinizin sınırsız olduğunu da biliyorsunuz.

Bu bölümde insanların kendilerini hapsolmuş hissettikleri tuzaklardan birinden kurtulmayı öğreneceksiniz. Size olayları pek çok farklı açıdan görmenin tekniklerini öğreteceğim. Buna ek olarak daha özgün ve daha orijinal olmayı da öğrenebileceksiniz.

Ayrıca Esneklik ve Orijinalliğin özgün Yaratıcı İlkelerine de değineceğiz.

Esnekliği ve Orijinalliği Artırmak

Yaratıcı Düşünme'de esneklik fiziksel esneklik gibidir. Beynin bütün yön ve açılarda kolayca ve zahmetsizce hareket etmesi anlamına gelir.

Yaratıcı orijinallik, düşünmenizin ne kadar farklı, özel, özgün, alışılmadık ve normalden ne kadar uzak olduğudur.

"Orijinallik"ten söz ederken, "eksantrikliği" de düşünmek gerekir. Eksantrik ne demektir? Eksantrik kişi "merkezden uzak" yani normal olmayan kişidir. Yaratıcı Düşünme'de "normal" olmamak çok önemlidir.

Bu nasıl olur?

Üç yolu var.

1. Bir Şeyleri Farklı Bakış Açılarından Görün

Normal bir insan her şeyi tek bir açıdan görür. Yaratıcı dahi ise olayları sonsuz sayıda açıdan, noktadan görebilir. Bu, şiir, eğitim, liderlik gibi pek çok alanda önemli bir niteliktir. Birkaç harika örnekle bunu açıklayalım:

Tarihten Örnek: Jodie Foster

Jodie Foster hayatı boyunca aktris oldu. Bu, kendinizi sürekli başkalarının yerine koymanız gereken bir meslek. Üç yaşındayken TV reklamlarına başladı; 14 yaşındayken Taksi Şoförü filmindeki rolüyle Oscar'a aday gösterildi. Son otuz yıl içinde yaklaşık 50 rol canlandırdı. Özellikle Kuzuların Sessizliği'nde çok başarılı oldu.

Farklı karakterleri canlandırmak da Foster'a yetmedi. 1990'da bakış açısını değiştirerek kamera arkasına geçti ve kendi filmlerinin yapımcılığını ve yönetmenliğini üstlendi. Bu arada pek çok eleştiriye maruz kaldı. Hayata bir Yale mezununun, bir annenin ve bir iş kadının bakış açısından bakabiliyor.

Tarihten Örnek: Maria Montessori

1800'lerin sonu, 1900'lerin başında Maria Montessori adında genç bir kadın zoru başardı. İtalya'da tıp dalında derece alan ilk kadın oldu.

Maria özellikle çocuklarla ilgileniyordu. Anaokullarını ve ilkokulları ziyaret ederken öyle bir şey keşfetti ki bu keşif bütün dünyanın çocuk eğitimine bakışını değiştirdi.

Montessori okullarda her şeyin yetişkinlerin bakış açısından öğretildiğini gördü. Masalar ve iskemleler çok büyüktü, sert ve ağırdı; her şey çok katıydı. Her şey renksizdi; doğa yok sayılıyordu, sessizlik kuraldı, soru sormak yasaktı, sadece okuma yazma ve matematik öğretiliyordu. Yaratıcılık'tan eser yoktu.

Maria kendini dört-beş yaşındaki bir çocuğun yerine koydu ve onlar için yeni bir evren yarattı.

Montessori okullarında masalar ve iskemleler küçük bedenlere göre tasarlanıyordu; sınıflara renkli güzel şeyler konuyordu. Bitkilerle, akvaryumlarla, evcil hayvanlarla doğa sınıfın bir parçası

haline getiriliyordu. Çocuklar hareket etmeye teşvik ediliyordu. Soru soranlar ödüllendiriliyordu. Genç, yaratıcı beyinlere her şeyi keşfetme, ifade etme, kendini geliştirme fırsatı tanınıyordu.

Olaylara farklı açıdan bakan bir kişinin sayesinde dünyanın eğitim sistemi değişmeye başladı.

Tarihten Örnek: Büyük İskender

Büyük İskender'in askeri alanda ve savaş stratejilerinde hiç bitmeyen Yaratıcılığı ona en büyük askeri lider unvanını kazandırdı. Büyük İskender, olaylara farklı açılardan bakma konusunda çok ustaydı. Hatta hayvanların bakış açısıyla bile bakabiliyordu.

İskender, dev at Bucephalus ile karşılaştı. Daha önce hiç kimse bu ata binememişti. Herkes İskender'in sonunda yenileceğini düşünüyordu.

Öyle olmadı!

İskender, diğerlerinin aksine hayvana karşı zor kullanmadı. Onun beynine hitap etmeye çalıştı. Atın bir tek şeyden, kendi gölgesinden korktuğunu fark etti. Bu nedenle atı tuttu ve yüzünü güneşe çevirdi. Gölgesi kaybolan at sakinleşti. İskender de rahatça üzerine bindi.

2. Yaratıcı Kombinasyonlar Yapmak

Büyük yaratıcılar aynı zamanda daha önce hiç kimsenin düşünmediği bağlantılar kurabilirler. Buna da örnekler verelim:

Tarihten Örnek: Isaac Newton

Herkes, Newton'un başına elma düşmesi üzerine yerçekimi kanununu bulduğunu bilir. Bu gerçeğe yakındır, ama tam anlamıyla doğru değildir. Gerçek öykü çok daha ilginç

Newton, kendisinin de söylediği gibi, bir elmayı düşerken gördüğünde (kafasına düşmedi!) ve Ay'ın gökyüzünde asılı duruşunu izlediğinde teorisini geliştirdi.

Kafasında oluşan çocukça sorular söyleydi: "Elma neden düştü? Ay neden düşmüyor? Elmanın düşmesine neden olan yasa Ay için de geçerli mi?"

Newton farklı olaylar arasında bağlantılar kurarak bugün bilimin ve mühendisliğin temelini oluşturan teorisini geliştirdi.

Tarihten Örnek: Leonardo da Vinci

İşte Leonardo yine karşınızda! Nesneler arasında bağlantı kurmak Leonardo da Vinci'nin en büyük yaratıcı güçlerinden biriydi. Bir keresinde sonbaharda düşen yaprakları incelemişti. Eski, çürümüş yapraklar daha koyu renk, sonradan düşen

taze yapraklar ise daha açık renk katmanlar oluşturuyordu.

Leonardo bu gözlemiyle, kayalıklar ve çıplak dağ eteklerindeki renkler arasında bağlantı kurdu. Böylece jeoloji biliminin temel kavramlarından biri fark edilmiş oldu.

3. Ters Çevirin

Kombinasyonlar oluşturmanın bir başka yolu da ters çevirme sanatıdır. Var olan bir şeyi alır ve bunun tam tersini düşünürsünüz. Bu, olağanüstü yararlı ve özgün sonuçlar doğurur.

Tarihten Örnek: Muhammed Ali

Muhammed Ali son 100 yılın en büyük sporcularından biri kabul edilmektedir. Ali, yaratıcı Düşünme'nin ters çevirme tekniğini kendi yararına kullanmıştır.

Herkes iri yarı adamların dans edemediğini söyler. Ali dans ediyordu!

Herkes boks sırasında daima elleri havaya kaldırmak gerektiğini söyler. Ali ellerini indiriyordu.

Herkes iri yarı adamların hızlı davranamayacağını söyler. Ali tüm zamanların en hızlı boksçusuydu.

Ali'nin sporunu yepyeni yaratıcı düzeylere taşımasını sağlayan şeyi geleneksel düşünceyi ters çevirme yeteneğiydi.

Tarihten Örnek: Michelangelo

Gelmiş geçmiş en büyük heykeltıraş kabul edilen Michelaneglo aynı zamanda bir Ters Düşünme uygulayıcısıydı. Birçok heykeltıraş ve öğretmen heykeltıraşın amacının şekilsiz mermere şekil vermek olduğunu düşünürken, Michelangelo bunun tam tersini hissediyordu. Taşın zaten en mükemmel şekle sahip olduğuna inanıyordu. Görevi gereksiz mermeri kesip atmak ve zaten varolan şekli taştan hapishanesinden kurtarmaktı!

Böyle düşünen Michelangelo işini oldukça kolaylaştırıyordu. İnatçı taşa kendi isteğini dayatmak yerine, imgenin hizmetçisi oluyor, yüzeyin altındaki güzelliği ortaya çıkarmak için gereksiz parçaları kesip atıyordu.

Gördüğünüz gibi, bazı şeyleri farklı bakış açılarından görmeyi öğrenerek, yeni bağlantılar kurarak, kavramları tersine çevirerek çarpıcı yeni fikirler yaratabilirsiniz.

Böylece çok daha farklı, alışılmadık, normalden uzak, orijinal ve özgün bir insan olursunuz. İnsanlar sizin çok özel, yaratıcı, hatta dahi olduğunuzu düşünürler!

Yaratıcılık Çalışması

1. Dinleyin!

İnsanlar size bir şeyler açıklarken ya da bir tartışmada kendileri için doğru olan yönleri anlatırken, bir sorunu yorumlarken yalnızca söylediklerini değil, aynı zamanda "kim olduklarını" dinleyin. Anlatmaya çalıştıkları şeyi onların bakış açısından görmeye çalışın.

Bunu başardığınızda, iyi bir dinleyici, ilgili ve ilginç biri, güvenilir bir arkadaş, insanı rahatlatan bir dost olduğunuzu düşünürler. Aynı zamanda siz de söylenenlere ilişkin belleğinizi ve olayları farklı açıdan görebilecek şekilde yaratıcı gücünüzü geliştirirsiniz.

2. **Kendinizi Diğer Kişinin Yerine Koyun**

Bu sadece diğer insanlarla empati kurmanız anlamına gelmez. Bazı şeyleri diğer yaratıkların bakış açısından görmek demektir. Bir hayvanla karşılaştığınızda, dünyayı (ve kendinizi!) onun gözünden görmeye çalışın. Bunun için hayal gücünüzü kullanın. Örneğin çorbanızı içtiğiniz kaşığın bakış açısı nedir? Taktığınız şapkanın bakış açısı nedir? Kullandığınız arabanın bakış açısı nedir? Gözlemlediğiniz böceğin bakış açısı nedir? Gördüğünüz yıldızın bakış açısı nedir?

3. Yaşamınızı Ters Çevirin

Yaşamınıza, faaliyetlerinize şöyle bir bakın ve hepsini birer birer ters çevirin. Bu egzersiz, kim olduğunuz, ne yaptığınız hakkında yeni bir bakış açısına sahip olmanızı sağ-

layacak, size gerektiğinde değişiklik yapma, gerektiğinde her şeyi olduğu gibi bırakma olanağı tanıyacaktır. Giysilerinizi, arkadaşlarınızı, yemekleri, mekânları, kültürel faaliyetleri, spor etkinliklerini düşünün. Akşamları spor salonuna gidiyorsanız, kahvaltıdan önce gitmeye başlayın. Odaları değiştirin, yatak odasında değil, oturma odasında oturun.

Belki de böylesi daha çok hoşunuza gidecek. Belki değişen birçok şeyin hayatınızı daha mutlu, yaratıcı ve zengin kıldığını göreceksiniz.

4. Yeni Kombinasyonlar Deneyin

Evinizdeki ve günlük yaşamınızdaki şeyleri yeniden düzenleyin. Yeni yemek çeşitleri deneyin; odanızı farklı renklerde dekore etmeyi düşünün; mobilyaların yerini değştirin; yeni bir hobi bulun ve sosyal çevrenizi genişletin.

5. Espriler Yapmayı Öğrenin

Düşünecek olursanız, en güzel espriler ilgisiz iki şeyin yeni ve komik bir şekilde birbirine bağlanmasıyla ya da standart kavramların tepetaklak edilmesiyle oluşuyor. Mizah son derece yaratıcı bir etkinlik; bu nedenle espri yapıp kahkahalar atan insanlarla ne kadar çok birlikte olursanız, Yaratıcı Düşünme Gücünüz o kadar gelişir.

6. İlişkiler Kurmayı Deneyin

Günlük yaşamınızda rasgele iki nesneyi alın ve bunlar arasında esprili, komik ilişkiler kurmaya çalışın.

Örneğin boksla böcekleri nasıl ilişkilendirirdiniz? Cevabı Muhammed Ali veriyor: "Kelebek gibi süzül, arı gibi sok!"

7. Yaşamınızdaki farklı Faaliyetleri İlişkilendirin

Thomas Edison buna çok iyi bir örnek. Edison'un bilim ve deney laboratuvarı kocaman bir binaydı. Binada bir sürü farklı masa, bank bulunuyordu. Her biri Edison'un üzerinde çalıştığı ayrı bir proje içindi.

Edison atölyesini devam ettiği projeleri zihninde ilişkilendirmek için böyle tasarlamıştı. Bir deneyde yaptığı bir şeyin beklenmedik bir şekilde başka bir deneye katkı sağlayabileceğine inanıyordu. Bunun da yeni fikirler yaratma konusunda kendisine çok yardımcı olduğunu görüyordu.

Siz de bu yaklaşımı benimserseniz, hayatınızın daha bütünlük içinde olacağını ve size yeni ve yaratıcı eklemelerde bulunma fırsatı tanıyacağını göreceksiniz.

8. Kombinasyon Oyunları Oynayın

Partilerde, toplantılarda katılımcılardan belirli nesneler arasında alışılmadık ilişkiler kurmalarını istemeyi deneyin.

9. Burada Öğretilen Teknikleri Daha Fazla Orijinal Fikir Yaratmak İçin Kullanın!

Kitaba şöyle bir göz atın ve bölümler arasında yeni ilişkiler kurun. Sonra düşüncelerinizi ters çevirmeyi deneyin!

"İlişkilendirme Makinesi" Beyniniz

Işın Yayan Düşünce

Sekizinci Bölüm

Bu bölümde Yaratıcı Düşünme'nin temel sırrını öğrenecek, Yaratıcı Düşünme Oyunları oynayacaksınız. Bu oyunlar, Yaratıcı Beyin'in çalışmaları, potansiyel ve gücü konusunda size olağanüstü görüşler kazandıracak.

Belki artık siz de fark etmişsinizdir. Daha önceki bölümlerde tartışılan fikirlerin arasında bir temel fikir var: "İlişkilendirme."

Akıcılık, esneklik, orijinallik ve ters çevirme teknikleri hep bu sihirli sözcüğün üzerine kurulu.

İlişkilendirmede, beynin temel düşünme sırrı gizlidir. Bu sır, bir kere öğrendikten ve kullandıktan sonra, yaşamınızın geri kalanı boyunca size sınırsız yaratıcılık fırsatı sunacaktır.

Bu nedenle bu bölüm sizi eğlendirecek, zorlayacak, bilgilendirecek ve şaşırtacak Yaratıcılık Çalışması'na ayrıldı.

Yaratıcılık Çalışması

1. Akıcılığa İlişkin Yaratıcı Gücünüzü Çalıştırın

Daha önceki bölümlerdeki Yaratıcılık Çalışmalarını hızlı hızlı okyun ve İlişkilendirme'nin ana unsur olduğu egzersizlerin yanına yıldız koyun.

2. İlişkilendirme Kendini Keşfetme

Bu Birleşme oyununda siz bir süper-bilgisayar olduğunuzu hayal edin. Belirli bir bilgiye ulaşmanız ve bu ve kendiniz hakkında bazı şeyleri incelemeniz istenecek. "Verilere" baktığınızda ve bunlara eriştiğinizde, bırakın bir süre kafanızın içinde dolaşarak zihindeki İlişkilendirmeleri keşfetsinler:

Size belirli bir veri verildiğinde (bir isim) kendinize şu soruları sormanız gerekir:

- İsmin sahibini başarıyla tanıyabildim mi (yani veriye erişebildim mi)?
- Bilgiyi elde etmek ne kadar zamanımı aldı?
- Aldığım veri beynimde sözcüklerle ya da bir imgeyle mi temsil edildi?
- Eriştiğim imge neredeydi?
- Rengi var mıydı?
- Rengi varsa nereden geliyordu?
- Onu neyle gördüm?
- Bundan yayılan İlişkilendirmeler nelerdi?

Hazır olduğunuzda sayfa 142'ye gidin; büyük, kalın harflerle yazılmış bir isim göreceksiniz. Bunu kaydeder kaydetmez kitabı kapatın. Kendinize az önce okuduğunuz soruları sorun.

Çoğu kşi ilk soruya "evet" yanıtını veriyor.

İkinci soruda parmaklarını şıklatıyorlar.

Bir an bu parmak şıklatmanın gerçekte ne anlama geldiğini düşünün. Trilyon parça veri içinde (bugüne kadarki yaşamlarına ilişkin anıları) bu veritabanına "pat diye" eriştiklerini söylüyorlar. İnsan beyninin imgeleri yeniden yaratma sürecini nasıl gerçekleştirdiğini açıklayabilirseniz, Nobel ödülünü "pat diye" alırsınız.

İsmin sahibinin siz onunla bağlantı kurmaya karar verene kadar nerede saklandığını açıklayabilirseniz bir Nobel daha alabilirsiniz. Üstelik bu insanın gerçekte kafanızda nerede olduğunu, ilişkili renklerin nereden geldiğini, kişinin imgesini nasıl ve neyle görebildiğinizi de açıklarsanız, kim bilir kaç Nobel alırsınız!

Arkadaşlarınızla çay ya da kahve içip sohbet ederken, beyinleriniz şimşek hızıyla, inanılmaz bir etkinlikle ve hiç fark etmeden ilişkilendirme işlemleri yapar. Yaptığınız şeyi bir süper bilgisayarın bile yapamayacağını, hiçbir bilim adamının da açıklayamayacağını fark edemezsiniz.

Beyniniz bir ilişkilendirme harikasıdır!

3. Zihin haritası

Bundan sonra, ne zaman düşünmeyle ilgili bir işiniz olsa, Zihin Haritası çıkarın. Daha önce de gördüğünüz gibi, lineer not alma sadece bir hapishane değil, aynı zamanda düşüncelerinizi paramparça eden bir kılıç. Oysa Zihin Haritaları beyninizin yaratabileceği sınırsız ilişkilendirici evreni keşfetmenizi sağlayacak. Bunları kullanın!

4. Bağlantı İlkesi

Vinci'nin büyük yaratıcı zihin geliştirme formülünün en önemli unsurlarından biri Bağlantı İlkesi idi. Buna göre, her şey her şeyle bağlantılıdır. Leonardo'nun söylediği gibi: "Her şey her şeyden gelir, her şey her şeyden yapılır ve her şey her şeyden doğar."

Katılıyor musunuz?

Eğer katılmayan azınlıktan biriyseniz, yapmanız gereken tek şey, Leonardo'yu haksız çıkarmak için, birbiriyle bağlantılı olmayan iki şey bulmak.

Leonardo, bu Bağlantı ilkesini çevremizdeki dünyanın doğası konusunda olağanüstü görüşler yaratmak için kullanıyordu. Bu görüşler, modern bilimin temelini oluşturdu.

İşte Leonardo'nun Bağlantılar'ına örnek:

Taş, suyun yüzeyine çarptığı yerde çevresinde halkalar yaratır. Bu halkalar kaybolana kadar yayılır. Benzer şekilde, sesin ya da gürültünün çarptığı hava da dairesel harekete sahiptir.

Siz de Leonardo'nun yaptığını yapın. Her şeyle her şey arasında bağlantı kurmaya çalışın.

5. Raptiye Oyunu

Bundan sonraki Yaratıcılık Oyunu'nu oynamak için kendinize beş dakika verin.

Beş dakika boyunca, raptiyenin hiçbir şekilde kullanılamayacağı yerler konusunda beyin fırtınası yapın ve olabildiğince hızlı yazın.

Bu egzersizi yaparken, *Yaratıcı Zekânın Gücü*'nde öğrendiğiniz olası her aracı kullanmanızı istiyorum. Özellikle sınırsız kapasiteniz konusunda öğrendiklerinizi ve akıcılık, Esneklik, Orijinallik ve İlişkilendirme konusundaki bilgilerinizi kullanın.

Hazır olduğunuzda egzersize başlayın. Tamamladığınızda, sıraladığınız fikirleri sayın. En yaratıcı olduğunu düşündüğünüz fikirleri daire içine alın ve okumaya devam edin.

Geleneksel Yaratıcı Düşünme oyunlarında, 10'un üzerinde fikir ortaya atılması iyi olarak değerlendirilir. 20'nin üzeri süperdir.

Az önce tamamladığınız oyunda, garip bir sonuç ortaya çıkıyor. Düşük skor da yüksek skor da harika olarak değerlendirilebiliyor.

Çok sayıda fikir ortaya atmak elbette harika; bu, akıcılık, esneklik, orijinallik ve İlişkilendirme beyin becerilerinizin iyi olduğunu gösteriyor.

Ancak bazı insanlar bu becerilerin onlarda bir tartışmaya yol açarak verimliliklerini azalttığını ileri sürüyorlar. Örneğin ben bu oyunu denediğimde, biri raptiyenin hiçbir şekilde bir şey içerken kullanılamayacağını söyledi. Sonra aynı kişi raptiyenin koyu bir çorbaya batırılabileceğini söyleyerek kendisiyle tartıştı.

Şimdi raptiyenin kullanılamayacağı yerler konusundaki fikirlerinize geri dönün ve şu soruyu sorarak kendinizle tartışın: "Burada raptiyeyi bir şekilde kullanabilir miyim?" En iyi fikirlerinizi arkadaşlarınızla da tartışın.

6. Neden ve Sonuç

Modern bilimin temelini oluşturan Neden ve Sonuç da beynin birleştirme kapasitesine bağlıdır.

Neden, bir şeyi mantıksal olarak başka bir şeye bağlayan şeydir. Sonuçlar için hayali ve çeşitli "nedenler" yaratarak, Yaratıcı Zekâ gücünüzü geliştirebilirsiniz. Örneğin bir insanı öfkeli gördüğünüzde, neden öfkeli olabileceğine dair nedenler düşünebilirsiniz.

Bu tür bir Hayal Kurma Oyunu hayatınızı harika Yaratıcı dakikalarla doldurabilir, hayal gücünüze, yazmanıza ve masalcılığınıza katkıda bulunabilir. Aslında en iyi polisiye yazarları en iyi neden sonuç ilişkilerini kuran kişilerdir.

7. İlişkilendirme Oyunları Oynayın

Bu İlişkilendirme Oyunu'nda, bir meslek ve bu meslekle ilgili bir şey yazın. Örneğin golf –golf kulüp, yazar-kalem, balıkçı-ağ, çöpçü-çöp kutusu, bilgisayar programcısı-bilgisayar, polis-polis arabası, kasap-bıçak vb.

Sonra mesleklerle nesneleri karıştırın ve yeni birleşimlerle ilgili hayali senaryolar yazın.

Bu, arkadaşlarla oynanabilecek çok güzel bir oyun. Çok esprili sonuçlarla karşılaşabilirsiniz. Aynı ilkeye dayalı sayısız oyun yaratabilirsiniz.

8. Belleğinizi Geliştirmek İçin Birleşimleri Kullanın

Belleğin iki önemli unsuru nedir? İlişkilendirme ve hayal etme. Son yıllarda beyin ve zekâ üzerine çalışıyorum ve Yaratıcılık ile Belleğin zıt şeyler olmadığını keşfettim. Bunlar birbirini tamamlıyor. Yaratıcılıkta yeni fikirler yaratmak için ilişkilendirmeler yapıyorsunuz. Bellekte fikirleri yeniden yaratmak için birleştirmeler yapılıyor.

Bu nedenle, bundan sonra, bu kitapta öğrendiğiniz her şeyi yeniden yaratıcı belleğinizin gücünü artırmak için kullanın. Örneğin arabanızı park ettiğinizde, arabayı etraftaki bir şeyle ilişkilendirin (yanında duran arabayla değil elbette! Çünkü öbür araba her an gidebilir!). aynı şekilde, anahtarlarınızı, cüzdanınızı, şemsiyenizi bıraktığınızda da bunu yapın. Hayatınızdaki önemli nesneyi etraftaki bir şeyle eşleştirin.

Gördükleri insanların ismini kolayca hatırlayabilen insanlar bu tekniği kullanırlar. İsimleri kafalarında daha sonra hatırlayabilecekleri/yeniden yaratabilecekleri bir şeyle ilişkilendirirler.

9. Günlük Yaşamınızda İlişkilendirme Deneyleri Yapın

Beslenmenizde, giysilerinizde, arkadaşlarınızda, tatillerinizde vb. yeni kombinasyonlara gidin. Bunu yaparken bu deneyin beyin gücünüzü artırdığından kesin olarak emin olun.

10. Evren ve Ben Oyunu

Bu egzersizde kendinizi ilişkilendirici evrenin merkezine koymak zorundasınız. Her gün rasgele bir kavram ya da fikir seçin ve bunun sizinle ilişkisine ilişkin beş yol ya da fikir bulun. Başlangıçta şunlar işinizi kolaylaştırabilir:

Kimya ve ben
Güneş ve ben
Ay ve ben
Video kamera ve ben
Kuş ve ben

Uzay gemisi ve ben
Sevgi ve ben
Raptiye ve ben!
Dünya (gezegen) ve ben
Renk ve ben

11. Siz ve Hayvanlar

Bir başka ilginç oyun da farklı türlerle kendinizi karşılaştırmanızdır. Örneğin memeliler, kuşlar, sürüngenler, kuşlar, balıklar, böcekler. Her durumda benzerlikler ve farklılıkları not edin. En çok hangi hayvanın sizi ve fikirlerinizi yansıttığına karar verin.

Bu arkadaşlarınızla oynayabileceğiniz bir oyun. Aynı zamanda yeni insanlarla karşılaştığınızda "buzları kırmanın" bir yolu.

BILL CLINTON

Dokuzuncu Bölüm

Bu bölüm size kitap boyunca öğrendiğiniz her şeyi içinizdeki büyük Şiirsel Yaratıcılığı ortaya çıkarmak için nasıl kullanabileceğimizi gösterecek. Ressamlığın ve müzisyenliğin yanında aynı zamanda doğuştan şair olduğunuzu göreceksiniz.

Şimdi benim ve merhum şair Ted Hughes'un dilediğiniz kadar şiir ortaya koyma konusunda geliştirdiğimiz bir tekniği öğreneceksiniz.

Önce şiirin yaratıcı gücü konusunda nasıl ikna olduğumu açıklayayım. (O zamanlar doğayla ve dışarıyla ilgileniyordum.)

Gençliğimde arkadaşlarımla şiire burun kıvırırdık. Şiirin boş kafalılara ve zayıflara göre olduğunu, hayatla, güçle ilgisinin olmadığını düşünürdük.

İngilizce öğretmenimiz bizi şiirden iyice soğuttu. Kendisi solgun, hastalıklı, ufak tefek, sevimsiz bir kadındı. Bize çocuklar derdi. (Pöh! Çocuklarmış... Biz 15 yaşındaydık ve her şeyi biliyorduk!) Çok sıkıcı ve tekdüze bir sesle şiir okurdu. Ne kadar duyarsız, cahil, değer bilmez olduğumuzu söylerdi. İngilizce dersleri kâbus gibiydi; hiçbir şey öğrenmiyorduk.

Bir gün sınıfa elinde bir şiir kitabıyla geldi. Sınıftaki oflayıp poflamalara ve homurdanmalara kulak asmayıp, bize en sevdiği şiiri okuyacağını söyledi.

"Bu şiir bir kuş hakkında," dedi.

Daha yüksek sesle homurdanmaya başladık.

"Şiiri Alfred Lord Tennyson yazmış." (Homurdanmalar arttı.)

Sonra okumaya başladı. İlk dakikada hayatım değişti sanki. Bu şiir o zamana kadar şiir hakkında söylediğimiz her şeyi çürütüyordu. İçinde az önce öğrendiğiniz bütün Yaratıcı teknikler vardı.

Bu şiir, kuşların şahı kartal hakkındaydı.

Neye uğradığımı şaşırmıştım. Şiirden nefret ederken birden şiir yazmak için yanıp tutuşmaya başlamıştım.

O zamanlar taklit etmenin Yaratıcılığın parçası olduğunun bilincinde değildim. Ama ilk şiirimi yeni kahramanım Tennyson gibi yazmaya karar verdim.

Birkaç gün sonra, balıkçılarla dolu bir iskelede yürürken fırsat doğdu. Bir balıkçının ucunda gümüş rengi bir balığın olduğu oltasını hemen çektğini, balığın yere düştüğünü ve iyice bitkin düşene kadar çırpındığını gördüm.

O kadar yakında duruyor, bu yaşam ve ölüm manzarasına o kadar yakından bakıyordum ki... Balık ölürken dosdoğru gözlerimin içine bakmıştı sanki. Onu kurtarmaya çalışmadığım için pişmandım. İlk şiirimin tohumları işte orada atıldı.

Eve gidip şiirimi yazdım.

AV

Cam gibi gözlerle bana bakıyor
Gözlerine akan kan kuruyor
Son bir nefes verip ölüyor

Bir zamanlar ölümsüz görünen balık
Öylece yatıyor, kaburgası kırık
Gidiyorum. Balıkçıyla oltasını bırakıp.

Yaratıcılık ve Şiir

Şiir, sözcüklerle ilişkinize akıcılık, esneklik, orijinallik ve ilişkilendirme ilkelerinin eklenmesini gerektirir.

Bu teknik Ted Hughes tarafından kullanılmıştır.

Hughes yaratıcı ve metaforik düşünmeyi geliştirmek için harika bir yöntem uyguladı. Bellek sistemlerinden ve Zihin Haritalarından yararlandı. Önce birleştirme ve hayal gücünün gücünü kullanarak belleklerinin performansını büyük ölçüde artırabileceklerini kanıtlamak için öğrencilerine basit bellek sistemlerini öğretti. İmgeler ne kadar normalden uzak olursa, öğrencilerin bellekleri o kadar iyi olacaktı.

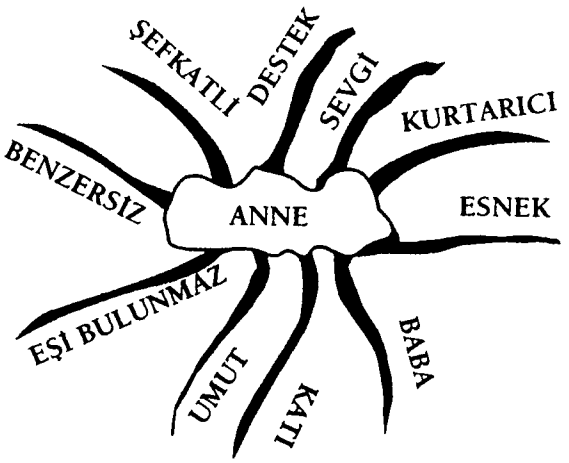
Öğrencilerine tamamen bağlantısız iki nesne verdi (anne ve taş gibi) ve Zihin Haritası egzersizi yapmalarını istedi (FUN egzersizine benzer şekilde).

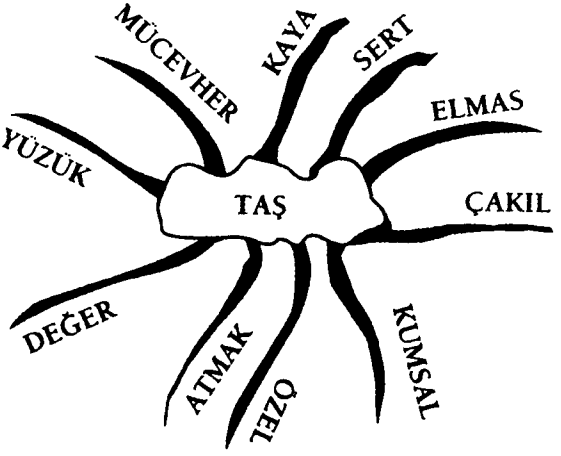
Öğrenciler her nesnenin etrafında 10 sözcük düşündüğünde, Hughes onlara her kavramdan br sözcük seçmelerini ve bununla başka bir nesnenin dört sözcüğü arasında ilişki kurmalarını söylüyordu. Sonra ilk kavramın ikinci sözcüğünü seçiyorlar ve bununla diğerleri arasında ilişkilendirme yapıyorlardı. Ortaya alışılmadık sonuçlar, büyük ölçüde hayal gücü gerektiren şeyler çıkıyordu.

Öğrencilerin bundan sonraki görevi, bütün düşünceler arasında en iyilerini seçmek ve bunlardan yaratıcı ve orijinal bir şey, örneğin bir şiir oluşturmaktı.

Anne-taş tezatı Hughes'un en sevdiği örneklerden biriydi. Ben de örnek olarak bunu kullandım ve sonuna da bir şiir ekledim

ANNE
ŞEFKATLİ
DESTEK
SEVGİ
KURTARICI
ESNEK
BABA
KATI
UMUT
EŞİ BULUNMAZ
BENZERSİZ

TAŞ
MÜCEVHER
KAYA
SERT
ELMAS
ÇAKIL
KUMSAL
ÖZEL
ATMAK
DEĞER
YÜZÜK

Teşekkür Ederim

Boynunda mücevherler
Aslında kendi mücevher
Başında tacı
O gönlümün elması.

Artık büyük yaratıcı dahilerin tekniklerini öğrendiğiniz, şiirsel düşünmenizi keşfetmenizi sağlayacak Zihin Haritası tekniğini de bildiğinize göre, Yaratıcılık Çalışması'na geçebiliriz.

Yaratıcılık Çalışması

1. Şiir Birleştirme Oyunu oynayın

Biraz önce anlatılan şiir yazma tekniklerini okuyun ve küçük bir şiir yazın.

2. Şiir ve Yaratıcı Düşünme Teknikleri

Size uygun olan bir teknik seçip şiir yazarken bunu kullanın.

3. Yaşamda Şiirsel Anlar Arayın

Sonbaharda dökülen yaprakları seyredin, insanların yüzlerindeki ifadeleri hissedin, bulutlara bakın, hayvanları gözlemleyin. Sonra da bunların şiirsel tanımlamalarını yapın.

4. Şiirsel Ritüeller Oluşturun

Büyük yaratıcı yazarların çoğu yazarken yanında mum ışığı isterdi. Mum ışığı büyük bir yaratıcı meditasyon aracıdır. Beynin güzel, sürekli değişen bir nesneye bakmasını ve hayal kurmasını sağlar. Hayallerinizden harika şiirler doğabilir.

5. Şiir Etkinliklerine Katılın

Kitapçılara, kütüphanelere gidin, şiir kitaplarına göz atın,, sizin Yaratıcı Hayal Gücünüze hitap edenleri seçin. İnternette şiir araştırması yapın.

Şiiri ve şiirsel hayal gücünü yaşamınızın bir parçası haline getirin!

6. Şiir Defteri tutun

Güzel bir defter alın ve Şiirsel ve Yaratıcı fikirlerinizi bu deftere yazın. Bu sizi Yaratıcı Hayal Gücü'nün şiirsel kuyularının derinliklerine inmeye teşvk edecektir.

7. Kısa Şiirler Yaratın

Başlangıçta kısa şiirler yazmayı deneyin.

Tema olarak en sevdiğiniz konuları seçin. Şiiri eğlence olarak görün. Unutmayın; şiir her zaman ciddi olmak zorunda değildir. Eğlenceyle, kahkahayla, sevgiyle, aşkla da dolu olabilir.

Fırsatları değerlendirin. Aile bireylerinin, arkadaşlarınızın doğum günlerinde, kutlamalarda, yıldönümlerinde küçük şiirler yazın. Bunlar tebrik kartlarında yazan türden şeyler de olabilir. Fikir almak için başlangıçta bu kartlara şöyle bir göz atabilirsiniz.

8. Duyularınızın Kullanımını Geliştirin

Muhteşem kılavuzumuz Leonardo aynı zamanda şiirle de ilgilenirdi ve bu konuda da çok başarılıydı. Leonardo'nun Bağlantı ilkesinin yanı sıra bir de Duyu ilkesi vardı. Yaratıcı düşünürken ya da yaratıcı yazarken, duyuları geliştirmiş olmak gerekiyordu; böylece yaratıcı ifadelerde bunların tümünü kullanmak mümkün oluyordu.

Birçok şair tek bir duyuyu kullanma tuzağına düşer. Genellikle "görme"yi kullanırlar. Siz başyapıtlarınızı yazarken duyularınızın tümünü kullanmaya özen gösterin.

9. Unutmayın: Siz Doğuştan Şairsiniz!

Ressamlığın ve müzisyenliğin yanı sıra kendinizi doğuştan şair olduğunuza da inandırın. Beyniniz bütün yaşamınız boyunca şiirsel ve güzel düşünceler üretip yazdı.

Artık özgür olma zamanı.

Şiir yazın!

Onuncu Bölüm

Bu son bölüm yaratıcı bireylerin en büyüklerini, çocukları inceleyecek!

Olgunlaştıkça gençleşmek gerekir. Yaşlandıkça daha hayat dolu olmak gerekir. Şimdi size çocukluğunuzu yeniden yaratmanızın neden gerekli olduğunu anlatacağım.

Çocuk

Einstein sanki yetişkin bir çocuktu. Evreni hep merak ederdi; sürekli uzayın doğası, zaman, evren ve Tanrı hakkında basit ve açık sorular sorardı.

Bilim tarihinin devlerinden olan Isaac Newton başkaları tarafından çok ciddi, mantıklı ve disiplinli bulunurdu.

O ise kendini bambaşka görüyordu. Kumsal boyunca yürüyen bir çocuk olduğunu düşündüğünü söylüyordu. Güzel, rengârenk bir deniz kabuğu bulmak çocuğu çok mutlu ediyordu. Okyanus gelip çocuğun oynadığı kumsalı yıkıyordu.

Newton'a göre, teorileri ve görüşleri o güzel kabuklar e müceherlerdi. Dev okyanus Gerçeklik Okyanusu idi. Newton bunu yeni keşfetmeye başlamıştı.

Çocuktan Uzak

Son yıllarda Utah'ta yapılan bir araştırma insanların farklı yaşlarda kullandığı yaratıcı Potansiyeli inceledi. Bunun için farklı yaş gruplarından insanlar ankete tabi tutuldu. Sonuçlar travmatikti!

Yaş grubu	Kullanılan yaratıcılık yüzdesi
Anaokulu çocukları	% 95-98
Ortaokul çocukları	%50-70
Yükseokul öğrencileri	%30-50
Olgun yetişkinler	520'den az

Bu kitabı bitirmek üzere olan biri olarak, bunun nedenini tahmin edersimiz: Çcukalrın yaşları ilerledikçe, bu kitapta sözü edilen birçok şey yaşamlarından çıkıveriyor. Geriye sadece Yaratıcılığın atılmış kabukları kalıyor.

Kutunun içinde, kutunun dışında, yeniden kutunun içinde

Kendimizi eğitirken, düşünmemiz hep "kutunun içinde "tuttuk.

Çağdaş eğitim ve iş eğitimi atık bizi kutudan çıkmaya zorluyor. Bu kitap da bunu yapmamıza yardımcı olmaya çalışıyor.

Şimdi kendi Yaratıcı Düşünme araçlarımızdan birini kullanalım ve buna bir başka açıdan bakalım.

Anne babalar, çocuklarının alınan muhteşem hediyelere gösterdikleri tepkiden yakınırlar. Şikayet şöyledir:

"Oyuncağa dünyanın parasını verdik, ama çocuğumuz 15 dakika oynadıktan sonra oyuncağı bir kenara fırlattı. Şimdi oyuncağın kutusuyla oynuyor."

Bu neden çok sık rastlanan bir durum? Düşünün. Çocuğun olağanüstü yaratıcı beyni oyuncağın sürekli kendini tekrar eden bir şey olduğunu fark ediyor ve ilgisini başka şeylere kaydırıyor. Neye mi? Daha ilginç bir şeye: Kutuya!

O kutunun çocuk için ne olabileceğini düşünün: Şunlar olabilir:

- Onu dinozorlara götürecek bir zaman makinesi
- Onu uzaya götürecek bir uzay gemisi
- Mağara
- Ev
- Araba
- Tekne
- Sığınak

Siz de hayal gücünüzü kullanırsanız, 20 şey daha bulabilirsiniz.

Şimdi modern eğilimin tersini yapacağız ve kutunun dışına çıkmak yerine içine gireceğiz. Burada Yaratıcı Hayal Gücümüz için sınırsız bir alan var. Tabii, çocuklar olarak biz bunu kullanmayı bildiğimiz sürece.

Geleneksel Yaratıcı Düşünme'ye göre kutunun içinde olmak kötü, dışında olmak iyidir. Çocuğun bakış açısına göre, kutunun içindeyken hayal gücünüz de sizinle birlikteyse zaten kutunun dışındasınız demektir. Yani bu kitabın yeni bakış açısına göre, kutunun ister içinde olun ister dışında, kazanırsınız!

Bu nedenle bundan sonra Yaratıcı Zekânızın gücünü beslemek ve geliştirmek için iki kılavuzun izinden gideceksiniz. Leonardo da Vinci'nin ve çocuğun!

Bu çalışma çocuk ounu!

Yaratıcılık oyunu

1. Bakın

Tıpkı çocuk gibi, her şeye bakın. Çocuklar bakarken

gözleri her ayrıntıyı özümser. Bunları olgun ve yaratıcı hayal güçleri için saklarlar.

2. Öykü Dinleyin

Tıpkı bir çocuk gibi öyküler, masallar, masalcılar bulun ve onları ilgiyle dinleyin. Gözlerinizi ve zihninizi açıp dinlerken, fantezi dünyanız zenginliklerle dolacaktır.

3. Masallar Uydurun

Hayal gücünüzü tamamen serbest bırakarak peri masalları uydurun, fanteziler yaratın. Tıpkı bir çocuk gibi.

4. Yemeğinizle Oynayın

Çocuklara sürekli yemekleriyle oynamamalarını söyleriz. Peki neden oynarlar? Çünkü çok eğlencelidir! Onlara "Oynamayın!" derken, "Eğlenmeyin!" deriz aslında.

Yemek pişirmek dünyanın en popüler ve hızla yayılan hobilerinden biri haline geliyor. Çocuklar işi biliyorlar! Onların izinden gidin!

5. Çocuklarla Oynayın

Çocuklara sizinle birlikte oynayabilecekleri yetişkin oyunları almak yerine siz onlarla oynayın ve oyunun lideri olmalarına izin verin. Tıpkı bedeniniz gibi Yaratıcı Zekânız da esnediğini göreceksiniz.

6. Yeni Şeyler Öğrenin

Çocukların hayatının her anı öğrenmeyle ve deneyle geçiyor. Siz de hayatınıza yeniden bunları katın. Daha çok keşfedin ve daha çok öğrenin. Böylece daha yaratıcı ve tatmin dolu olacaksınız.

7. Kendinize Küçük Ödüller Verin

Çocukların en büyük keyiflerinden biri küçük ödüllerdir. Dondurma ya da fırından yen çıkmış kurabiye gibi. Siz de "iyi bir çocuk" olduğunuzda kendimizi sevdiğiniz küçük şeylerle ödüllendirin.

8. Çocukların "Kit"ini kullanın

Çocukların bilginin yüksek dağlarına tırmanırken kullandıkları "kit" "Ne?" sorularıdır. Sürekli "neden, kim, nerede, ne, ne zaman"sorularını sorarlar. Aldıkları cevaplar arasında bağlantı kurarak bilgi dağarcıklarını oluştururlar. Siz de çocuklar kadar çok soru sorun.

9. "Neden" ve "Nasıl" sorularını en az beş kez sorun!

Yaratıcı zihin geliştirme egzersizi olarak, "neden" ve "nasıl" sorularını en az beş kez sorun. İlk sorudan sonra cevap alacaksınız. Bu cevabı esas alarak soruyu tekrar sorun. Bu, bilginizin ve hayal gücünüzün genişlemesini ve derinleşmesini sağlayacaktır. Aynı süreci beş kez tekrarlayın. Mevcut bilgilerinizin sınırlarının genişlediğini fark edeceksiniz.

10. Yüreğiniz Hâlâ Çocuk

İnsanlar ne derlerse desinler, yüreğiniz hâlâ çocuk.

Dünyada en iyi öğrenenler kimlerdir? Çocuklar!
En iyi soruları soranlar kimlerdir? Çocuklar!
En ısrarcılar kimlerdir? Çocuklar!
Her şeyle kim ilgilenir? Çocuklar!
En faal kimlerdir? Çocuklar!
En duyarlı kimlerdir? Çocuklar!

En basit şeylerden bile keyif alan kimlerdir? Çocuklar!

En şaşırtıcı ve orijinal birleştirme ve eşleştirmeleri yapanlar kimlerdir? Çocuklar!

Beyinlerinin her iki bölümünü de kullananlar kimlerdir? Çocuklar!

DÜNYADAKİ EN YARATICI İNSANLAR KİMLERDİR? ÇOCUKLAR!

Bundan böyle siz yine onlardan birisiniz!

TEBRİKLER!

Siz de Yaratıcı Zekânın Gücü'nü okuyanlardan biri oldunuz. Artık çok güçlü bir durumdasınız:

> Sol ve sağ beyinlerinizdeki bilgileri kontrol edebilirsiniz. Sinerjik yeteneklerinizin hızını artırmaya başladınız bile. Zihin Haritası'nın ilkelerini öğrendiniz. Bunları Yaratıcı düşünme ve problem çözme durumlarında kullanabilirsiniz. İçinizdeki sanatsal gücü ortaya çıkarmayı öğrendiniz. Aslında bir müzisyen olduğunuzu öğrendiniz! Yaratıcılık ve Düşünme hızınızı artırabileceğinizi öğrendiniz. Şair ruhunuzu ortaya koymayı öğrendiniz.

Bundan sonra yaratıcı geleceğinize doğru yolculuğunuzda size tarihin Yaratıcı Dahileri, kendi enerjiniz ve Yaratıcı Zekânız eşlik edecek.

Yolunuz açık olsun

Florant Dendritae (beyin hücreleriniz zorlanmasın!)
Tony Buzan

Yaratıcı Zekânın Gücü

Yaratıcılık sadece resim yapmak ya da bir müzik aleti çalmak değildir.
Verdiğiniz her karar yaratıcılık gerektirebilir!
Yaratıcı Zekânın Gücü; eğlenceli gerçeklerden, oyunlardan
ve yaratıcılığınızı en üst düzeye
çıkarmanıza yardımcı olacak araçlardan oluşan bir kitap.
Yaratıcı olduğunuzda içiniz enerji ve coşkuyla dolar,
yepyeni fikirler üretebilirsiniz.
Tony Buzan'ın devrim yaratan Zihin Haritası tekniklerini
kullanarak, aynı zamanda kendinize Leonardo Da Vinci ve Beethoven
gibi dahîleri örnek alarak aslında doğuştan yaratıcı olduğunuzu
görebilirsiniz!

http://www.epsilonyayinevi.com